

ΕΚΛΕΚΤΑ ΜΥΘΟΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ Ζ'

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ 566

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 20

✱

Έν Αθήναις, 12 Μαΐου 1891

✱

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 20

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΛΗΡΩΤΑ

Έν Αθήναις	φρ.	8.—
Ταῖς ἐπαρχίαις.	•	8.50
Έν τῷ ἐξωτερικῷ	φρ. χρ.	15.—
Έν Ρωσίᾳ.	ρούβλ.	6.—

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Διμυλίου Ζολᾶ : ΣΕΛΙΣ ΕΡΩΤΟΣ. — *A. Matthey* : Ἡ ΒΡΑΣΙΛΙΑΝΗ, (Μετὰ εἰκόνων). — *Ἐδμόνδου δὲ Ἀμίτσις* : ΙΣΠΑΝΙΑ. — ΓΡΑΜΜΑΤΑΚΙΑ.—ΥΓΙΕΙΝΗ.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΟΔΟΣ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ, ΑΡΙΘΜΟΣ 10

Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται διὰ γραμματοσήμων καὶ χαρτονομισμάτων παντὸς ἔθνους, διὰ τοκομεριδίων ἑλληνικῶν δανείων καὶ τραπεζῶν, συναλλαγμάτων, κτλ.

ΑΙΜΥΛΙΟΥ ΖΟΛΑ ΣΕΛΙΣ ΕΡΩΤΟΣ

Ἡ Ἑλένη δὲν ἤκουε τὴν φλυαρίαν ταύτην τοῦ παιδίου, ἀλλ' ἡ Ἰωάννα ὤμιλει, ὅπως ἐλαφρύνῃ τὴν πεπληρωμένην κεφαλὴν τῆς. Ἐπανελάμβανε μὲ ἐξαιρετον πλεονασμὸν τὰς λεπτομερείας τοῦ χοροῦ· καὶ τὰ ἐλάχιστα ἀκόμη τῆ ἐφαίνοντο μεγίστης σπουδαιότητος.

— Δὲν εἶχες παρατηρήσει· εἰς τὴν ἀρχὴν, μοῦ ἐχάλασε ἡ ζώνη μου, καὶ μία κυρία, τὴν ὁποίαν δὲν γνωρίζω, μοῦ ἔβαλε μία καρφίτσα· τῆς εἶπα : «σὰς εὐχαριστῶ πολὺ, κυρία». Τότε ὁ Λουκιανός, ἐνῶ ἐχορεύαμεν, ἐκεντήθη· καὶ μὲ ἠρώτησε : «τί ἔχεις ἐδῶ ἐμπρὸς καὶ μὲ κεντᾶ ;» Ἐγὼ δὲν ἐγνώριζα καὶ τοῦ εἶπα, ὅτι δὲν εἶχα τίποτε. Ἡ Παυλίνα ἔψαξε καὶ ἐκάρφωσε καλὰ τὴν καρφίτσα· δὲν ἔχεις ἰδέαν ! Ἐσπρώχοντο· ἓνα μεγάλο ζῶον, ἀγόρι, ἐκτύπησε τὴν καυμένην τὴν Σοφίαν ἀπὸ πίσω τόσῳ δυνατᾷ, ποῦ ὀλίγον ἔλειψε νὰ πέσῃ. Αἱ δεσπούναι Λαθασέρ, ἐνῶ ἐλόρευον, εἶχαν κλειστὰ τὰ πόδια. Θαρρῶ δὲν χορεύουν ἔτσι, μαμά ! Ἀλλὰ πολὺ ὠραῖον ἦτο τὸ τέλος. Δὲν ἤσουν ἐκεῖ, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τὸ ξέρῃς. Ἐπιάσθηκα ὅλοι ἀπὸ τὸ χέρι καὶ ἔκαμαν ἓνα κύκλον· ἦτο νὰ ἀποθάνῃς ἀπὸ τὰ γέλοια. Ἐλαβαν μέρος καὶ οἱ μεγάλοι, οἱ ὁποῖοι ἐγύριζαν καὶ αὐτοὶ ἀλήθεια, μαμά, δὲν σὰς λέω ψέμματα· διατί δὲν θέλεις νὰ μὲ πιστεύσης, μητερίτσα μου ;

Ἡ σιωπὴ τῆς μητρός τῆς τῆ ἐπροξένει λύπην. Τὴν ἔσφιγγε περισσότερο καὶ τῆς ἐκουνοῦσε τὸ χέρι.

Ἐπειτα, ἐπειδὴ δὲν τῆς ἀπέσπα εἰμὴ συντόμους λέξεις, ἐσιώπησε καὶ αὐτὴ, μεταπίπτουσα ἐπίσης εἰς τὸν αὐτὸν ρεμβασμὸν, ὄνειροπολοῦσα ἐπὶ τοῦ χοροῦ τούτου, ὅστις κατεῖχε τὴν νεαρὰν καρδίαν τῆς. Τότε ἀμφότεραι, μήτηρ καὶ κόρη, ἐσιώπων κατὰ πρόσωπον τῶν πυρπολουμένων Παρισίων, οἱ ὁποῖοι παρέμενον πλέον ἀγνωστοὶ ἔτι, οὕτω πως φωτιζόμενοι ὑπὸ τῶν αἵματοβαφῶν νεφῶν, παρόμοιοι πρὸς πόλιν ἀγίαν, ἐξαγνίζουσαν τὸ πάθος τῆς ὑπὸ βροχῆν πυρός.

— Ἐχόρευσε καὶ τὸ κοιτῆριον ; ἠρώτησεν αἰφνης ἡ Ἑλένη, ὡς ἀνατιναχθεῖσα.

— Ναι, ναι, ἐψιθύρισε καὶ ἡ Ἰωάννα ἀλλοφρονοῦσα.

— Καὶ ὁ ἰατρός ἐχόρευσε ;

— Μάλιστα, ἐγύρισε μαζὶ μου, μὲ ἐσήκωσε καὶ μοῦ εἶπε : «Ποῦ εἶνε ἡ μαμά σου ; αἱ, ποῦ εἶνε ;» Καὶ ἔπειτα μὲ ἐφίλησεν.

Ἡ Ἑλένη ἀσυνειδήτως ἐμειδίασεν. Ἐγέλα διὰ τὰς τρυ-

φερότητάς του. Ὅποιαν ἀνάγκην εἶχε νὰ γνωρίσῃ τὸν Ἐρρίκον ; Τῆ ἐφαίνετο γλυκύτερον νὰ τὸν ἀγνοῇ καὶ νὰ τὸν ἀγνοῇ διὰ παντός, νὰ τὸν ὑποδέχεται, ὡς τὸν ὑπέδεχτο πρὸ τόσου χρόνου. Διατί νὰ κατασταθῇ ἐκπεπληγμένη καὶ ἀνήσυχος ;

Καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ εὐρίσκη ἑαυτὴν, κατὰ τὴν παρούσαν ὥραν, εἰς τὴν τροχίαν τῆς, καὶ αὐτὸ τῆ ἐφαίνετο θαυμάσιον. Ἡ ἐλευθέρᾳ αὐτῆς φύσιν ἀπεδέχετο τὸ πᾶν καὶ γαλήνην εἰσεχώρει εἰς τὴν ψυχὴν τῆς, ἐκπηγάζουσα ἐκ τῆς τοιαύτης σκέψεως, ὅτι ἡγάπα καὶ ἀντεγαπάτο. Καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν, ὅτι ἤθελε διατηρηθῆ ἰσχυρὰ, ὅπως μὴ συντριψῇ τὴν εὐτυχίαν τῆς.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ νύξ ἐπροχώρει καὶ ἰσχυρὸς ἀνεμὸς ἤρχισε νὰ πνέῃ.

Ἡ Ἰωάννα, ἐν τῷ ρεμβασμῷ τῆς, ἠσθάνθη ἐλαφρὰς φρικιάσεις καὶ ἔθεσε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς μητρός τῆς. Καὶ ὡς εἰ εἶχε διαφύγει ἡ ἐρώτησις ἐκ τῶν ἐνδομύχων στοχασμῶν τῆς, ἐψιθύρισε δευτέραν ἤδη φοράν :

— Μὲ ἀγαπᾶς, μαμά ;

Τότε ἡ Ἑλένη, μειδιῶσα πάντοτε, ἔλαβε τὴν κεφαλὴν τῆς μεταξὺ τῶν χειρῶν αὐτῆς καὶ ἐφάνη νὰ ἐρευνᾷ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς· ἔθεσε τὰ χεῖλη πλησίον τοῦ στόματός τῆς, ἀνωθεν μικροῦ ἐρυθροῦ σημείου· ἦτο ἐκεῖ, τὸ ἔβλεπε καλῶς, τὸ μέρος ἐνθα ὁ Ἐρρίκος εἶχεν ἀσπασθῆ τὸ παιδίον.

Ἡ σκοτεινὴ γωνία τῶν πλαγίων τοῦ Μεδῶν, ἀφινεν ἐλεύθερον ἤδη τὸν φωτεινὸν δίσκον τοῦ ἡλίου Ἐπὶ τῶν Παρισίων, αἱ πλαγαὶ ἀκτῖνες διέμενον ἐπιμήκει· ἡ σκιὰ τοῦ θόλου τῶν Ἀπομάχων, ὑπερμέτρως μεγεθυθεῖσα, ἀπέκρυπτεν ὀλόκληρον τὸ τμήμα τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ, ἐνῶ τὸ Θέατρον τοῦ Μελωδράματος, ὁ Πύργος τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, αἱ στήλαι καὶ τὰ κωδωνοστάσια ἐσηματίζον μελανὰς ραβδώσεις ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης, οἱ δὲ στίχοι τῶν προαστείων, τὰ βᾶθη τῶν ὁδῶν καὶ τὰ ἀνυψούμενα νησίδρια τῶν στεγῶν, ἀνεφλέγοντο μετ' ἐντάσεως βαθυτέρας. Ἐπὶ τῶν ἐσκιασμένων ὑάλων, τὰ χρυσα ψύγματα, ἀναφλεγόμενα, ἐσβέννυντο, ὡς εἰ αἱ οἰκίαι εἶχον μεταβληθῆ εἰς τέφραν. Κώδωνες γειτονικοὶ ἐκτύπων καὶ βοὴ προέβαινε κυλιομένη καὶ ἐχάνετο εἰς τὸ ἀπειρον· ὁ οὐρανός, εἰς τὴν προσέγγισιν τῆς ἑσπέρας, ἐκαμπύλου τὴν ἰσοειδῆ αὐτοῦ καλύπτραν, ποικιλομένην ἐκ χρυσοῦ καὶ πορφυροῦ χρώματος, ὑπεράνω τῆς ἐρυθροβαφοῦς πόλεως.

Ἄφνης παρατηρήθη ἐπανάληψις τῆς πυρκαϊᾶς καὶ οἱ Παρίσιοι ἔρριψαν τὴν τελευταίαν ἀναλαμπὴν των, ἥτις ἐφώτισε καὶ τὰ ἀπωτέρω κείμενα προάστεια. Εἶτα ἐφάνη ὅτι λευκόφαιος τέφρα ἤρχισε νὰ πίπτῃ. Καὶ τὰ τμήματα παρέμειναν ὄρθια, ἐλαφρὰ καὶ ὑπομέλανα, ὡς ἀνθρακες ἐσθυσμένοι.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

Α'

Πρωτῶν τινὰ τοῦ Μαίτου, ἡ Ροζαλία ἔτρεξεν ἐκ τοῦ μαγειρείου, χωρὶς κἄν νὰ ἀφήσῃ τὸ μάκτρον, τὸ ὅποιον ἐκράτει μὲ τὴν οἰκειότητα ὑπηρετρίας κακομαθημένης.

— Κυρία, ἐλάτε γρήγορα νὰ ἰδῆτε ὅτι εἰς τὸν κηπον τοῦ ἱατροῦ ὁ ἀββάς ἐτοιμάζεται νὰ σκάψῃ.

Ἡ Ἑλένη δὲν ἐκινήθη, ἀλλ' ἡ Ἰωάννα ἔτρεξεν ἀμέσως ὅπως ἴδῃ καὶ ὅταν ἐπανήλθεν,

— Αὐτὴ ἡ Ροζαλία, μαμά, εἶναι ζῶον! ὁ ἀββάς δὲν σκάπτει, παρὰ ἀκολουθεῖ τὸν κηπουρόν, ὁ ὅποιος βάζει ἀνθὴ μέσα εἰς ἕνα κανίστρι· ἡ κυρία Δεβέρλου κόπτει τὰ τριαντάφυλλά της.

— Εἰξεύρω... πρόκειται περὶ τῆς ἐκκλησίας, ἀπεκρίθη ἡσύχως ἡ Ἑλένη, ἀσχολουμένη εἰς τὸ ράψιμόν της.

Ὀλίγα λεπτὰ βραδύτερον, ἠκούσθη ὁ ἦχος τοῦ κώδωνος, καὶ ὁ ἀββάς Γιούδος ἐπαρουσιάσθη. Ἦρχετο ὅπως εἰδοποιήσῃ νὰ μὴ τὸν περιμένωσι τὴν ἐπομένην τρίτην, καθ' ὅσον αἱ ἐσπέρας ἦσαν προωρισμένοι διὰ τὴν τελετὴν τῆς Παναγίας. Ὁ ἐφημέριος τὴν προσεκάλεσε νὰ τιμήσῃ τὴν ἑορτήν. Ἀνέφερε δὲ πρὸς τούτους, ὅτι πολλαὶ κυριαὶ τῷ προσέφερον ἀνθὴ καὶ ὅτι ἐπερίμενον ἀκόμη δύο φοίνικας, τεσσαρῶν μέτρων ὕψους, ὅπως τοποθετήσῃ αὐτοὺς ἐκατέρωθεν τοῦ βωμοῦ.

— ὦ! μαμά, μαμά, ἐπιθύρουν ἡ Ἰωάννα, ἥτις μετὰ θαυμασμοῦ ἠκροάζετο.

— Λοιπὸν, μάθε, φίλε μου, προσέθεσεν ἡ Ἑλένη μετὰ μειδιάματος, ὅτι ἀφοῦ δὲν θὰ ἔλθετε σεῖς, θὰ ἔλθωμεν ἡμεῖς νὰ σὰς ἴδωμεν. Ὅριστε, συνεπήρατε τὸν νοῦν τῆς Ἰωάννας μὲ τὰ ὄρατα μπουκέτα σας.

Δὲν ἦτο σχεδὸν εὐλαβής, μάλιστα δὲν παρεურίσκετο διόλου εἰς τὴν λειτουργίαν, προφασίζομένη τὴν ὑγιεῖαν τῆς θυγατρὸς της, ἥτις πάντοτε τεταραγμένη ἐξήρχετο τῶν ἐκκλησιῶν. Ὁ γέρον ἐφημέριος, ἀπέφευγε νὰ τῇ ὁμιλῇ περὶ θρησκείας. Ἐλεγεν ἀπλῶς μετὰ τινος ἀνεξιθρησκείας, πλήρους ἀπλότητος, ὅτι αἱ καλαὶ ψυχαὶ πλάττουσι μόναι τὴν σωτηρίαν των, διὰ τῆς φρονήσεως καὶ καλοκαγαθίας αὐτῶν, καὶ ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἠδύνατο κάλλιστα νὰ τὰς ἀναγνωρίσῃ μίαν ἡμέραν.

Μέχρι τῆς ἐπομένης ἐσπέρας, ἡ Ἰωάννα δὲν ἐσκέπτετο ἄλλο, εἰμὴ τὴν τελετὴν τῆς Παναγίας. Ἦρῶτα συχνάκις τὴν μητέρα της, ὤνειροπόλοι τὴν ἐκκλησίαν, βρῆθουσιν λευκῶν ρόδων, μὲ χιλιάδας λαμπάδων, μὲ ἀγγελικὰς ἀρμονίας, καὶ μὲ εὐωδίας ἠδυπνόους. Καὶ ἐπεθύμει νὰ εὕρισκετο πλησίον τοῦ βωμοῦ, ὅπως βλέπῃ καλλίτερον τὴν πολυποικίλον ἐσθῆτα τῆς ὑπεραγίας Παρθένου, ἐσθῆτα ἥτις ἤξιζεν ὀλόκληρον περιουσίαν, ὡς δι᾽σχυρίζετο συνήθως ὁ ἀββάς. Ἀλλ' ἡ Ἑλένη τὴν καθυσύχαζεν ἀπειλοῦσα νὰ μὴ τὴν φέρῃ, ἀφοῦ ἠδύνατο ἐκ τῶν προτέρων ἀκόμη νὰ ἀσθενήσῃ ὡς ἐκ τοῦ μεγάλου αὐτῆς ἐνδιαφέροντος.

Τέλος τὸ ἐσπέρας μετὰ τὸ γεῦμα ἐξῆλθον. Αἱ νύκτες ἦσαν ἀκόμη ψυχραὶ, καὶ ὡς ἐπλησίαζον τὴν ὁδὸν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἐνθα κεῖται ὁ ναὸς τῆς Παναγίας τῆς Χάριτος, τὸ κοράσιον ἐτουρτούριζεν ὑπὸ τοῦ ψύχους.

— Εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἶναι ζέστη, ἐπανελάμβανεν ἡ μήτηρ της. Θὰ εὕρωμεν θερμὸν μέρος διὰ νὰ σταθῶμεν.

Καὶ ὅταν ὤθησε τὴν βαρεῖαν θύραν, ἥτις ἔθρεψε νωθῶς, θερμότης τὰς περιέβαλλεν, ἐνῶ ζωηρότατον φῶς καὶ

ψαλμῳδαίαι ἐπληξαν τὰς αἰσθήσεις των. Ἡ τελετὴ εἶχεν ἤδη ἀρχίσει, ἡ Ἑλένη, βλέπουσα τὸν κεντρικὸν νάρθηκα πεπληρωμένον, ἠθέλησε νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸν ἕτερον τῶν δύο πλαγίων, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ κόσμου ἐκοπίασε πολὺ νὰ πλησιάσῃ τὸν βωμόν. Ἐκράτει δὲ τὴν χεῖρα τῆς Ἰωάννας καὶ ἐπροχώρει μετὰ κόπου. Εἶτα, παραιτηθεῖσα τῆς ιδέας τοῦ νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω, κατέλαβε τὰ δύο πρῶτα παρουσιασθέντα κενὰ στασιδία, ἐνῶ εἰς στύλος ταῖς ἀπέκρυπτε τὸ ἦμισυ τοῦ χοροῦ.

— Δὲν βλέπω τίποτε, μαμά, ἐπιθύριζεν ἡ μικρὰ θλιβερός, δὲν εἴμεθα ἐδῶ καλὰ.

Ἡ Ἑλένη τῇ ἔνευσε νὰ σιωπήσῃ, καὶ τὸ κοράσιον ἤρξατο νὰ ὀργίζεται. Δὲν ἔβλεπε δὲ καὶ αὐτὴ ἔμπροσθέν της, παρὰ τὴν ὑπερμεγέθη ράχιν μιᾶς γραίας, καὶ ὅταν ἡ μήτηρ της ἐστράφη ἵνα τὴν ἴδῃ, τὴν εὕρεν ὄρθιαν ἐπὶ τοῦ στασιδίου της.

— Κάτω, γρήγορα, ἀνεφώνησεν ἡ Ἑλένη καταπνίγουσα τὴν φωνὴν της, καταντᾶς ἀνυπόφορος.

Ἀλλ' ἡ Ἰωάννα ἐπέμενε ἰσχυρογνώμωνως.

— Μαμά, κύτταξε τὴν κυρίαν Δεβέρλου... νὰ τὴν, ἐκεῖ πέρα, εἰς τὸ μέσον, μὰς κάμνει νεῦμα.

Ἡ ἰσχυρὰ ἐπιμονὴ της ἐπροξένησεν εἰς τὴν νεαρὰν κυρίαν κίνημα ἀνυπομονησίας, καὶ τὴν ἐκίνησε δυνατὰ, ἀρνούμενη νὰ καθήσῃ.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ χοροῦ, ἐπὶ τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας, ἐφλέγετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ μεταβαίνη εἰς τοῦ ἱατροῦ, προφασίζομένη μυρίας προφάσεις.

— Μαμά, ἐξηκολούθει ἡ Ἰωάννα διὰ τοῦ ἰδιάζοντος εἰς τὰ παιδιά πείσματος, μὰς βλέπει μὰς χαιρετᾷ...

Τότε ἐδέησε νὰ στρέψῃ καὶ ἡ Ἑλένη τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ χαιρετίσῃ. Αἱ δύο γυναῖκες ἀντήλλαξαν χαιρετισμὸν χαριέστατον, δι' ἐλαφροτάτης κλίσεως τῆς κεφαλῆς.

Ἡ κυρία Δεβέρλου, περιβεβλημένη μεταξωτὴν ἐσθῆτα μὲ ραβδώσεις, κεκοσμημένην δὲ μὲ λευκὰς δαντέλλας, κατεῖχε τὸ κέντρον τοῦ νάρθηκος, δύο βήματα μακρὰν ἐκ τοῦ χοροῦ, δροσεροτάτη καὶ περιβλεπτός· εἶχε φέρει μεθ' ἑαυτῆς καὶ τὴν ἀδελφὴν της Παυλίαν, ἥτις δὲν ἔπαυε νὰ χειρονομῇ ζωηρῶς. Αἱ ψαλμῳδαίαι ἐξηκολούθουν, αἱ θορυβώδεις φωναὶ τοῦ ὄχλου ἠκούοντο εἰς πολὺ ταπεινότεραν μουσικὴν κλίμακα, ἐνῶ αἱ ὀξεῖαι φωναὶ τῶν παιδῶν ἐκεντοῦσαν ποῦ καὶ ποῦ τὸν ἰσορροποῦντα ρυθμὸν τοῦ θρησκευτικοῦ ἄσματος.

— Σοῦ λέγουν, νὰ ὑπάγῃς, μαμά, ἐπανελάβεν ἡ Ἰωάννα θριαμβευτικῶς.

— Ἡσύχασε! καὶ εἴμεθα καλὰ ἐδῶ.

— ὦ! μαμά, ἄς πάμε νὰ ἰδοῦμε· κύτταξε! μὰς ἔχουν κρατηθεῖν καὶ δύο στασιδία.

— Ὅχι, κατέβα καὶ κάθισε.

Ἐν τοσοῦτῳ αἱ κυριαὶ ἐπέμενε διὰ τῶν μειδιαμάτων αὐτῶν, χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται τὸ σκάνδαλον, τὸ ὅποιον ἐπροκάλουν εἰς τοὺς παρεστώτας. Ἐνόμιζον μάλιστα αὐτὸ καὶ σπουδαίαν εὐχαρίστησιν, διότι δι᾽ἡγεῖρε τὴν προσοχὴν τῶν ἀνδρῶν.

Ἡ Ἑλένη, ἀπεφάσισε νὰ ὑποκύψῃ. Ὄθησε λοιπὸν τὴν Ἰωάνναν καταγοητευμένην, καὶ προσεπάθησε νὰ ἀνοίξῃ διόδον διὰ τῶν τρεμουσῶν χειρῶν της, ὡς ἐκ τῆς συνεχόμενης ὀργῆς της, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο καὶ τόσον εὐκόλον· οἱ ψάλται δὲν ἠθέλον νὰ ἐνοχλῶνται, καὶ τὴν προσέβλεπον ὀργίλοι μετὰ μορφασμῶν, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ παύσωσι τὰς ψαλμῳδίας των. Οὕτω διηγωνίσθη ἐπὶ τινα λεπτὰ τῆς ὄρας ἐν τῷ μέσῳ τοσαύτης ταραχῆς τῶν φωνῶν, αἱ ὁποῖαι ὀλονὲν ἀνυψοῦντο δυνατώτερον· καὶ ὁσάκις παρουσιάζετο ἀντίστασις, ἡ Ἰωάννα ἐθεάτο τοὺς μορφασμοὺς καὶ ἐσυσφίγγετο πλησίον τῆς μητρὸς της· καὶ τέλος ἐφθασαν εἰς τὸ ἐλεύθερον διάστημα, ὅπερ ὑπῆρχε πρὸ τοῦ χοροῦ τῶν ψαλτῶν, καὶ δὲν εἶχον παρὰ νὰ προχωρήσωσιν ὀλίγα τινὰ βήματα.

— Ἦλθατε τέλος, ἐψιθύρισε ἡ κυρία Δεβέρλου, ὁ ἄββας μὲ ἐπληροφόρησε ὅτι ἠθέλατε ἔλθει καὶ σὰς ἐφύλαξα δύο θέσεις.

Ἡ Ἑλένη τὴν νῦχαρίστησε, φυλλομετρῶσα συγχρόνως τὸ βιβλίον τῆς λειτουργίας της, ὅπως δώσῃ πέρας εἰς τὸν συνδιάλεξιν. Ἄλλ' ἡ Ἰουλία διεικνύει τὰς κοσμικὰς αὐτῆς ἕξεις καὶ ἐφέρετο καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ χαρρίσσεια καὶ φλύαρος, καθὼς καὶ ἐν τῷ οἴκῳ της, οὕτω δὲ σκεπτομένη ἐξηκολούθησε :

— Δὲν σὰς βλέπομεν διόλου, αὐριον θὰ ἔλθω νὰ σὰς ἐπισκεφθῶ . . . Δὲν πιστεύω νὰ εἴσθε ἀσθενής ;

— Ὅχι, βέβαια . . . εὐχαριστῶ . . . Διάφοροι ἀσχολία . . .

— Αὐριον, σὰς περιμένω νὰ γευματίσωμεν οἰκογενειακῶς, μὲ ὅ,τι εὐρεθῇ . . .

— Σὰς εὐχαριστῶ. Θὰ ἴδωμεν.

Καὶ ἐφάνη προσηλωμένη εἰς τὸ θρησκευτικὸν ἄσμα, ἵνα μὴ ἀποκριθῇ πλέον.

Ἡ Παυλίνα εἶχε λάβει τὴν Ἰωάνναν πλησίον της. Ἀμφότεραι ἀνυψοῦντο περιέργως, ἐξετάζουσαι ἕκαστον ἀντικείμενον, ἐπὶ παραδείγματι, τὸ κάτω μέρος τοῦ φατνώματος, διηρημένον εἰς κορωνίδας λεπτῶς ἐπεξεργασμένας καὶ ἐπιχρυσούς· τοὺς στύλους, ἡμαυρωμένους καὶ ἀναγλύφους ἐξ ἡμικυκλικῶν ἀψίδων, ἐξ ὧν ἀνηρτῶντο πολυέλαιοι τὸν ἐπισκοπικὸν θρόνον, ἐκ δρυὸς γεγλυμμένον, καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ τὰς οὐλότριχας κεφαλὰς, τὰς ὁποίας τὸ ὕψος τοῦ θρησκευτικοῦ ἄσματος ἔκαμνε νὰ δονῶνται. Ἐπροχώρου δὲ ἐξετάζουσαι, μέχρι καὶ τῶν σκοτεινῶν γωνιῶν τοῦ Ἀγίου Βήματος, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐξαφανιζομένου παρεκκλησίου, τοῦ ὁποίου τὰ χρυσώματα ἐξήστραπτον, καὶ τοῦ βαπτιστηρίου αὐτοῦ, ἀποφρασσομένου ὑπὸ κιγκλίδος, πλησίον τῶν δημοθῶρων. Συχνάκις ὁμως ἐπανήρχοντο ἐπὶ τῆς λαμπρᾶς θέσεως τοῦ χοροῦ τῶν ψαλτῶν, ἧτις ἐζωγραφισμένη διὰ ζωηροτάτων χρωμάτων διέλαμπεν ἀπὸ χρυσώσεως. Κρυστάλλινος πολυέλαιος ὀλόφωτος ἀνηρτῶτο ἐκ τοῦ θόλου, ἐνῶ ἀπειροὶ πολυέλαιοι, ἰσοσταθοῦντες εἰς διάφορα ὕψη καὶ φέροντες λαμπράδας, ἐσηματίζον εἶδος βροχῆς ἐκ συμμετρικῶν ἀστέρων, διὰ τὰ σκοτεινὰ μέρη τῆς ἐκκλησίας, καθιστῶντες κατάφωτον τὸ τέμπλον, παρόμοιον πρὸς μεγάλην ἀνοδοδέσμη ἀπὸ φύλλα καὶ ἄνθη, καὶ ὑψηλότερον, ἐν τῷ μέσῳ ἀφθονωτάτων ρόδων, ἡ Παρθένος, ἐνδεδυμένη ἐκ τουλίου μὲ δαντέλλας, καὶ ἐστεμμένη ἀπὸ μαργαρίτας, ἔφερον ἐπὶ τοῦ βραχίονος τὸν μικρὸν Ἰησοῦν της μὲ μακρὰν ἐσθῆτα.

— Εἶσαι ζεστὴ ἐδῶ ; ἠρώτησε ἡ Παυλίνα πόσον εἴμεθα ὠραία !

Ἄλλ' ἡ Ἰωάννα ἐν ἐκστάσει ἐθεῶτο τὴν Παρθένον, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνθέων ἠσθάνετο ρίγος καὶ ἐφοβεῖτο μήπως δὲν ἤθελε φανῆ φρόνιμος. Ἐταπεινώσε τοὺς ὀφθαλμοὺς παρατηροῦσα τὸ πλακόστρωτον ἔδαφος, μέλαν καὶ λευκόν, ἵνα μὴ κλαίῃ. Αἱ λιγυραὶ φωναὶ τῶν παιδῶν τοῦ χοροῦ τῇ ἐκόμιζον ἐλαφρὰ κύματα ἀέρος ἐπὶ τῶν βοστρύχων. Ἐν τοσοῦτῳ ἡ Ἑλένη, μὲ τὰ βλέμματα ἐπὶ τοῦ προσευχηταρίου, ἤγειρε τὴν κεφαλὴν ὁσάκις ἤθελεν αἰσθανθῆ νὰ προσψύχῃ αὐτὴν ἡ Ἰουλία μὲ τὰς δαντέλλας της. Δὲν ἦτο διόλου παρεσκευασμένη διὰ τοιαύτην συνάντησιν. Μολοντί ὠρίσθη νὰ ἀγαπᾷ ἀγνώως τὸν Ἑρρίκον, χωρὶς νὰ παραδοθῇ ποτὲ εἰς αὐτόν· ἐν τούτοις ἐδοκίμαζε κακοδιαθεσίαν, σκεπτομένη ὅτι ἐπρόδιε τὴν γυναῖκα αὐτῆν, τόσον εὐπιστον καὶ τόσον περιχαρῆ. Μία μόνη ἰδέα τὴν κατεῖχε, νὰ μὴν ὑπάγῃ νὰ γευματίσῃ καὶ προσεπάθει τινὶ τρόπῳ θὰ ἠδύνατο νὰ εὕρῃ τρόπον νὰ διαρρήξῃ, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, τὰς σχέσεις αὐτάς, αἱ ὁποῖαι ἐπλήγωσαν τὴν τιμιότητά της. Ἄλλ' αἱ λιγυραὶ φωναὶ τῶν ψαλτῶν, ὀλίγα βήματα μακρὰν, τὴν ἐκόλυον νὰ σκέπτεται· δὲν εὐρίσκειν ἀφορμὴν καὶ ἀφίετο εἰς τὸ λίκνισμα τοῦ θρησκευτικοῦ ἄσματος, δοκιμάζουσα μερίστην κατὰ-

νυξιν, τὴν ὁποῖαν μέχρι τοῦδε οὐδέποτε εἶχε δοκιμάσει εἰς ἐκκλησίαν.

— Ἐμαθες τὴν ἱστορίαν τῆς κυρίας Χερμέτης ; ἠρώτησε ἡ Ἰουλία, ὑποκύπτουσα καὶ αὐθις εἰς τὸν πειρασμὸν ὅστις ἐγαργάλιζεν αὐτὴν νὰ ὀμιλήσῃ.

— Ὅχι, δὲν ἔμαθα τίποτε . . .

— Λοιπὸν ἀκουσον. Γνωρίζεις τὴν πρωτότοκον θυγατέρα της, ἡ ὁποία φαίνεται πολὺ ὑψηλὴ, ἀν καὶ δὲν ἔχει ὑπερβῆ εἰσέτι τὰ δεκαπέντε ἔτη ; πρόκειται νὰ τὴν νυμφεύσῃ κατὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος· γίνεται δὲ εἰς τὰς συναναστροφὰς μεγάλος λόγος καὶ διὰ τὰ σκουῖρα, τὰ ὁποῖα φέρει ἡ μητέρα της.

— Ἄ! εἶπεν ἡ Ἑλένη, ἧτις σχεδὸν δὲν ἤκουε.

Ἡ κυρία Δεβέρλου προσέθεσε καὶ ἄλλας λεπτομερείας, ἀλλ' ἀποτόμως τὸ θρησκευτικὸν ἄσμα διεκόπη. Τὰ ὄργανα ἐγόγγυσαν καὶ ἔπαυσαν. Τότε καὶ αὐτὴ ἐσιώπησε, μεγάλως ἐκπλαγεῖσα, ὡς ἐκ τοῦ ὕψους τῆς φωνῆς της, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐπελθούσης σιωπῆς. Ἰερεὺς ἐπαρουσιάσθη ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος, ἐφάνη ὅτι ὑπέστη ἐλαφρὸν φρικιασμὸν καὶ εἶτα ὀμίλησε.

Ὅχι, βεβαίως· ἡ Ἑλένη δὲν θὰ ὑπάγῃ κατ' οὐδένα τρόπον νὰ γευματίσῃ, καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ ἱερέως, ἀνεπόλει τὴν πρώτην μετὰ τοῦ Ἑρρίκου συνέντευξιν, ἧτις τὴν ἐτάραττε μεγάλως ἐπὶ τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας. Τὸν ἐβλεπεν ὠχρὸν ἐξ ὀργῆς καὶ μεμφόμενον αὐτῆς, ὅτι παρέμενε κεκλεισμένη ἐν τῷ οἴκῳ της καὶ ἐφοβεῖτο μήπως ἤθελε δείξει πρὸς αὐτὸν μεγάλην ψυχρότητα. Καὶ ἐν τῇ ὄνειροπολήσει αὐτῆς ὁ ἱερεὺς εἶχεν ἐξαφανισθῆ, μόνον δ' ἀντελήφθη τὰς φράσεις ταύτας, τὰς ὁποίας φωνὴ διαπεραστικὴ, ἀφικνουμένη ἐκ τῶν ἄνωθεν, ἐπανελάμβανεν :

« Ἀρρητος ὑπῆρξεν ἡ στιγμή, καθ' ἣν ἡ Παρθένος ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπεκρίθη : ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου ».

— Ὡ! αὕτη ὁμως θὰ παρέμενε γενναία ! ὅλη ἡ ὀρθὴ κρίσις αὐτῆς ἐπανῆλθε. Θὰ ἀπελάμβανε τὴν χαρὰν νὰ ἀγαπᾶται, δὲν ἤθελε ποτὲ ὁμολογήσει τὸν ἔρωτά της, διότι ἐγνώριζε καλῶς, ὅτι ὅλη αὐτῆς ἡ ἡσυχία θὰ συνίστατο εἰς τοῦτο. Καὶ ἐπειδὴ θὰ ἠγάπα αὐτὸν θερμῶς, χωρὶς καὶ νὰ τὸ ὁμολογήσῃ, θὰ ἔμενον εὐχαριστημένη, ἀπὸ ἕνα μόνον λόγον τοῦ Ἑρρίκου, ἀπὸ ἕν βλέμμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἔριπτεν ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν· μέχρις ὅτου ἡ τύχη, ἧτις πάντοτε στρέφεται, ἠδύνατο νὰ τοὺς ἐνώσῃ.

Ἦτο δὲ τοῦτο γλυκεῖα ὄνειροπόλησις, ἧτις τὴν ἐπλήρου χαρᾶς καὶ ἡ ἐκκλησία περὶ αὐτὴν καθίστατο προσφιλῆς καὶ γλυκεῖα, ἐνῶ ὁ ἱερεὺς ἀπήγγελε ταῦτα :

« Ὁ Ἄγγελος ἀπέπτη, ἡ Μαρία μετέλαβεν ἐκ μόνης τῆς ὄψεως τοῦ θείου μυστηρίου, τὸ ὁποῖον ἐν εἰδει πνεύματος καὶ φωτός εἰσήλθεν ἐντός αὐτῆς ».

— Πόσον ὠραία ἀπαγγέλλει, ἐψιθύρισε ἡ κυρία Δεβέρλου, κύπτουσα· εἶναι πολὺ νέος, μόλις τριάκοντα χρόνων, δὲν εἶναι ἀλήθεια ;

Ἡ κυρία Δεβέρλου εἶχε θελχθῆ ἡ θρησκεία ἔτερπεν αὐτὴν, ὡς συγκίνησις εὐχάριστος· τὸ νὰ διδῇ ἄνθη εἰς τὰς ἐκκλησίας, τὸ νὰ ἔχῃ μυστικὰς μικρὰς τινὰς ὑποθέσεις μετὰ τῶν ἱερέων, ἀνδρῶν κομψῶν καὶ εὐαισθητῶν, νὰ ἔρχεται πολυτελῶς ἐνδεδυμένη εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔνθα ἠρέσκετο νὰ ἀπονέμῃ κοσμικὴν προστασίαν εἰς τὸν θεὸν τῶν πτωχῶν, πάντα ταῦτα τῇ ἐνεποιοῦν μοναδικὴν εὐχαρίστησιν, τόσῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον ὁ σύζυγος αὐτῆς δὲν ἐφοῖτα, καὶ τοιουτοτρόπως τὰ θρησκευτικὰ αὐτῆς χρέη τῇ παρεῖχον τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ.

Ἡ Ἑλένη τὴν παρετήρει καὶ ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτὴν μόνον δι' ἐλαφρᾶς κλίσεως τῆς κεφαλῆς. Εἶχον δὲ καὶ αἱ δύο τὸ πρόσωπον χάριεν καὶ μειδιῶν. Μέγας θόρυβος τῶν ἑδρῶν ἠκούσθη, ἐνῶ ὁ ἱερεὺς, μέλλων νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν ἄμβωνον, ἐξέπεμψε τὴν τελευταίαν ταύτην κραυγὴν :

« Διαστείλατε τὴν ἀγάπην σας, εὐσεβεῖς χριστιανικαὶ ψυχαί, ὁ Θεὸς ἐνοικεῖ ἐν ὑμῖν, ἡ καρδιά σας πληροῦται ἐκ τῆς παρουσίας του, ἡ ψυχὴ σας ὑπερχειλίζει ἀπὸ τὰς εὐεργεσίας του ».

Τὰ ἐκκλησιαστικὰ ὄργανα ἐγόγγυζον, οἱ ὕμνοι τῆς Θεοτόκου ἐξελίσσοντο μετὰ εὐχῶν διαπύρου τρυφερότητος, ἐκ τῶν ἀπωτέρω μερῶν, ἐκ τῆς σκιάς τῶν ἐξαφανιζομένων παρεκκλησιῶν τὸ μεμακρυσμένον καὶ ὑπόκωφον ἄσμα ἀφικνεῖτο, ὡς εἰ ἀνταπεκρίνετο ἡ γῆ εἰς τὰς ἀγγελικὰς φωνὰς τῶν παιδιῶν τοῦ χοροῦ. Αὖρα γλυκεῖα ἔψαυε τὰς κεφαλὰς καὶ ἐμήκυνε τὰς εὐθείας φλόγας τῶν κηρίων, ἐνῶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἀφθονίᾳ τῶν ρόδων, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνθέων, τὰ ὅποια ἐξεθώριζεν, ἐκπέμποντα τὰς τελευταίας αὐτῶν εὐωδίας, ἡ Ὑπεραγία Παρθένος ἐφάνετο ὡς εἰ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, ἵνα μειδιάσῃ εἰς τὸν μικρὸν Ἰησοῦν τῆς.

Ἡ Ἑλένη ἐστράφη, ὡς καταληφθεῖσα ὑπὸ ἐνδομύχου ἀνησυχίας.

— Δὲν εἶσαι ἀσθενής, Ἰωάννα; τὴν ἠρώτησεν.

Τὸ κοράσιον λευκότερον, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρυβρέκτους, ὡς εἰ παρέσυρεν αὐτὸ ὁ χεῖμαρρος τῆς ἀγάπης ἐκ τῶν ὕμνων, ἔθεσσο τὸν βωμὸν καὶ τὰ ρόδα, τὰ ὅποια ἐφάνετο πολλοπλασιαζόμενα καὶ πίπτοντα ἐν εἰδεί βροχῆς καὶ ἐψιθύρισεν :

— Ὅχι, μαμά, σὲ βεβαιῶ, εἶμαι εὐχαριστημένη, πολὺ εὐχαριστημένη.

Εἶτα ἠρώτησε :

— Καὶ ποῦ εἶνε ὁ φίλος μας;

Ὡμίλει περὶ τοῦ ἀββᾶ ἡ Παυλίνα ἔβλεπεν αὐτόν· εὐρίσκετο εἰς ἓν στασίδιον τοῦ χοροῦ, ἀλλ' ἡ Ἰωάννα, ὅπως τὸν παρατηρήσῃ, ἦτο ἠναγκασμένη νὰ σηκωθῇ ὀλίγον.

— Ἄ! τὸν βλέπω· μὰς βλέπει, μὰς χαιρετᾷ.

Ὁ ἀββᾶς ἐχαιρέτα τὴν Ἰωάνναν ὡς ἀκίς ὑπεμειδία. Ἡ Ἑλένη ἀντήλλαξε μετ' αὐτοῦ φιλικὸν νεῦμα διὰ τῆς κεφαλῆς, ἦτο δὲ καὶ τὸ νεῦμα τοῦτο εἰς αὐτὴν εἶδος διαθεβαιώσεως περὶ τῆς ἡσυχίας τῆς, μία περιπλὴν ἀποδείξις τῆς ἀταραξίας ἐκείνης, ἥτις καθίστα εἰς αὐτὴν τὴν ἐκκλησίαν προσφιλεῖ καὶ τὴν ἀπεκοίμιζεν εἰς ἀπόλαυσιν πλήρη ἀνεξικακίας. Τὰ θυμιατήρια ἐταλαντεύοντο ἔνθεν ἀκάεθον πρὸ τοῦ βωμοῦ καὶ οἱ εὐώδεις καπνοὶ ἀνυψοῦντο πρὸς τὰ ἄνω· ὁ δίσκος τῆς θείας μεταλήψεως, ὅμοιος πρὸς ἥλιον, ἀνυψοῦτο βραδέως, καὶ περιεφέρετο ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν.

Ἡ Ἑλένη παρέμενε προσευχομένη εἰς εὐάρεστον νάρκωσιν, ὅτε ἤκουσε τὴν κυρίαν Δεβέρλου νὰ λέγῃ :

— Ἐτελείωσεν... ἄς πηγαίνωμεν...

Ζωηροτάτη τῶν ἐδρῶν κινήσις καὶ ἰσχυρὰ ποδοκρουσία ἀντήχουν ὑπὸ τὸν θόλον. Ἡ Παυλίνα ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς Ἰωάννας, καὶ ἐνῶ ἐβάδιζον τὴν ἠρώτα :

— Πῆγες ποτὲ εἰς τὸ θέατρον;

— Ὅχι, εἶναι ἐκεῖ καλλίτερα;

Ἡ μικρά, ἔχουσα τὴν καρδίαν ἐξωγκωμένην, ὡς ἐκ τῶν μεγάλων εἰσπνοῶν, ἔκαμε κινήσιν τινα τοῦ πώγωνος, ὡς εἰ ἤθελε νὰ ἐκφράσῃ ὅτι οὐδὲν ἠδύνατο νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν· ἀλλ' ἡ Παυλίνα δὲν ἀπεκρίθη· ἔστη ἔμπροσθεν ἑνὸς ἱερέως, ὅστις διήρχετο μὲ λευκὸν ἀμφιον, καὶ ὅταν ἀπεμακρύνθη ὀλίγον :

— Ὡ! τί εὐμορφο κεφάλι! ἀνέκραξεν ἀρκετὰ μεγαλοφώνως μετὰ τινος ζωηρᾶς ἐκφράσεως, ὥστε ἠκούσθη ὑπὸ δύο ἢ τριῶν εὐσεβῶν.

Ἐν τοσούτῳ ἡ Ἑλένη εἶχεν ἤδη ἐγερθῆ καὶ ἐκίνει τοὺς πόδας πλησίον τῆς Ἰουλίας, ἐν τῷ μέσῳ τοσούτου πλήθους, προχωροῦντος μετὰ κόπου καὶ δυσκολίας· ἔμπλεως ἀγάπης, ἐκνευρισμένη καὶ ἀδύνατος, μὴ δοκιμάζουσα οὐδεμίαν ταραχὴν πλησίον τῆς. Πρὸς στιγμὴν αἱ γυμναὶ αὐτῶν χεῖρες ἀκροθιγῶς προσήψαντο ἀλλήλων καὶ ἐμειδίασαν· ἤσθάνοντο οἰονεὶ πνιγμονήν.

Ἡ Ἑλένη ἀφῆκε τὴν Ἰουλίαν νὰ διέλθῃ πρὸ αὐτῆς, ὅπως ἀνοίγῃ δίοδον ἐν τῷ πλήθει. Καὶ πάλιν ἡ αὐτὴ στενὴ οἰκειότης ἐφάνετο ἀνανεωθεῖσα μεταξὺ των.

— Εἴμεθα σύμφωνοι, ἀλήθεια; ἠρώτησεν ἡ κυρία Δεβέρλου, αὖριον τὸ ἐσπέρας σας περιμένω.

Ἡ Ἑλένη δὲν εἶχε πλέον τὴν δύναμιν νὰ ἐναντιωθῇ. εἶπε καὶ πάλιν ὅτι θὰ ἔβλεπε. Τέλος ἐξήλθον τελευταῖα.

Ἡ Παυλίνα καὶ ἡ Ἰωάννα τὰς ἐπερίμενον ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου, ἔχουσαι τὸ πρόσωπον πρὸς αὐτὰς ἐστραμμένον, ὅτε φωνὴ κλαυθμηρὰ τὰς ἔκαμε νὰ σταματήσουν.

— Ἄ! Καλὴ μου κυρία! πόσον καιρὸν ἔχω νὰ σὲ ἰδῶ.

Ἦτο ἡ θεία Φαιτῆ, ἥτις ἐζήτηε ἐλεημοσύνην πρὸ τῆς θύρας τῆς ἐκκλησίας, παραμβάλλουσα πρόσκομμα εἰς τὴν δίοδον τῆς Ἑλένης, ὡς εἰ εἶχε παραμονεύσει αὐτὴν καὶ ἐξηκολούθησεν :

— Ἄ! τί δὲν ἔχω ὑποφέρει! πάντα ἐδῶ! εἰς τὴν κοιλίαν, καθὼς γνωρίζεις. Τώρα τὸ κακὸν μου ὁμοιάζει μὲ κτύπους σφυρίου... καὶ δὲν ἐτόλμησα διόλου, καλὴ μου κυρία, νὰ ἔλθω νὰ σὲ ἐνοχλήσω. Ὁ Θεὸς ἄς σας τὸ ἀποδώσῃ.

Ἡ Ἑλένη ἐπροθυμοποιήθη νὰ θέσῃ εἰς τὴν χεῖρα αὐτῆς νόμισμα, ὑποσχεθεῖσα νὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ αὐτῆς.

— Βλέπεις; εἶπεν ἡ κυρία Δεβέρλου, παραμένουσα ὀρθία ὑπὸ τὸν προαύλιον, κάποιος ὁμιλεῖ μὲ τὴν Παυλίαν καὶ τὴν Ἰωάνναν. Ἄ! εἶναι ὁ Ἐρρίκος.

— Μάλιστα, μάλιστα ἀπεκρίθη ἡ θεία Φαιτῆ, ἥτις περιέφερε τὰ διαπεραστικὰ βλέμματά της ἐπὶ τῶν δύο κυριῶν. Εἶναι ὁ καλὸς ἰατρός, τὸν εἶδα. Ἐστέκετο ἐκεῖ εἰς ὄλον τὸν ἐσπερινόν, θὰ σας ἐπερίμενε, βέβαια. Νὰ ἕνας ἀγίος ἄνθρωπος, τὸ εἶπα αὐτό, ἐπειδὴ εἶνε ἡ πραγματικὴ ἀλήθεια. Μὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὅπου μὰς ἀκούει, ὦ! σας ἐγνώρισα, κυρία, ἔχετε σύζυγον, ὁ ὅποιος ἀξίζει νὰ ἦναι εὐτυχής... εἶθε ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ ἀκούσῃ τὰς ἐπιθυμίας σας, καὶ ὅλαι αὐτοῦ αἱ εὐλογίαι νὰ ἦναι μαζὶ σας, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρός, τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος, ἀμήν...

Καὶ εἰς τὰς χιλιάς ρυτίδας τοῦ προσώπου αὐτῆς, ρικνοῦ ὡς πεπαλαιωμένον μῆλον, οἱ μικροὶ καὶ διαπεραστικοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς περιεστρέφοντο πάντοτε ἀνήσυχοι καὶ πονηροί, μεταβαίνοντες ἀπὸ τῆς Ἰουλίας πρὸς τὴν Ἑλένην, χωρὶς νὰ ἦνε εὐκολον νὰ ἀντιληφθῇ τις, πρὸς ὅποιαν ἐκ τῶν δύο κυριῶν ἀπευθύνετο, ὁμιλοῦσα περὶ τοῦ καλοῦ ἰατροῦ. Τὰς παρηκολούθει διὰ συνεχοῦς ψιθυρισμοῦ, ἔνθα διακεκομμένως, αἱ κλαυθμηραὶ φράσεις, ἀνεμίγνυντο μὲ τὰς θερμὰς ἐπικλήσεις τῆς.

Ἡ Ἑλένη ἐξεπλάγη καὶ ἐθέλχθη, ὡς ἐκ τῆς ἐπιφυλάξεως τοῦ Ἐρρίκου, ὅστις μόλις ἐτόλμησε νὰ ἐγείρῃ ἐπ' αὐτῆς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ σύζυγός του τὸν ἐκάκιζε διὰ τὰς ἀρχὰς του, αἱ ὅποια τὸν ἠμπόδιζον νὰ πηγαίῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ αὐτὸς ἐξεφράσθη ὅτι ἦλθεν ἀπλῶς μόνον διὰ νὰ τὰς συναντήσῃ, καὶ ὅτι ἐκάπνισεν ἔν σιγάρων.

Ἡ Ἑλένη ὅμως εἶχεν ἐννοήσει, ὅτι ὁ σκοπὸς αὐτοῦ ἦτο ὅπως τὴν ἐπανίδῃ καὶ τῆς ἀποδείξῃ πόσον εἶχε ἀδικον νὰ φοβῆται νέαν τινα ἀγροῦκον ἐνόχλησιν.

Ἄναμφιβόλως, ἐσκέφθη, θὰ εἶχεν ὀρκισθῆ καὶ αὐτὸς καθὼς καὶ ἐκείνη νὰ φέρεται τοῦ λοιποῦ φρονιμότερος. Καὶ δὲν ἐξήταζεν ἐὰν θὰ εἶχε τὴν δύναμιν νὰ νικήσῃ τὸν ἑαυτὸν του, ὅποτε ἤθελε κατασταθῆ δυστυχής, καὶ θὰ ὑπέφερε καὶ ἐκείνη ὄχι ὀλίγον. Οὕτω λοιπὸν ἐνῶ ἔμελλε νὰ ἀποχωρισθῇ ἐξ αὐτῶν, κατὰ τὴν ὁδὸν Vineuse, ἀπεκρίθη φαιδρῶς :

— Εἴμεθα σύμφωνοι, αὖριον τὰς ἐπτά.

Καὶ αἱ φιλικαὶ αὐτῶν σχέσεις ἐπανελήφθησαν στενωτέρον, καὶ ζῶν χαρμόσυνος ἐπανελήφθη.

[Ἔπεται συνέχεια].

Κατὰ μετάφρασιν ΓΕΩΡ. Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ, ἱατροῦ.

A. MATTHEY

Η ΒΡΑΣΙΛΙΑΝΗ

Ἡ Ἀγγελίνα ἦτο ἐξηπλωμένη ἐπὶ τινος μακρῆς ἔδρας. (σελ. 455).

— Σήμερον τὸ πρωτὶ, ἐπανελάβε μετ' ὀλίγον ἡ Βάλδα, μονομαχοῦσι διὰ πιστολίου ἀνυπερθέτως, καὶ ὁ κύριος Δὲ Μοζιρόν ἐπιτυγχάνει εἰς τὸ πιστόλιον ἐφόνευσεν ἤδη δύο.

Ἡ Λουκία ἔρρηξε κραυγὴν τρόμου.

— Ἄ !... καὶ θὰ γείνη αὐτὸ δι' ἐμέ; Δὲν θέλω ! δὲν θέλω νὰ μονομαχήσῃ δι' ἐμέ ! νὰ φονευθῇ δι' ἐμέ ! Τί πρέπει νὰ γείνη, διὰ νὰ ἐμποδισθῇ αὐτὴ ἡ μονομαχία ;

— Τί πρέπει νὰ κάμῃς, Λουκία ; Τὸ καθήκόν σου ! εἶπεν ὁ κύριος Δὲ Σερζύ, ὅστις, κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, συνήλθε καὶ κατεπραύνη. Πρέπει νὰ εἴπῃς εἰς τὸν ἀδελφόν σου ὅτι συγκατατίθεσαι νὰ γείνης σύζυγος τοῦ Δὲ Μοζιρόν.

— Σύζυγος τοῦ... Ποτέ ! ἀνέκραξεν ἡ Λουκία.

— Κεῖνος ! τότε ἄφησε ν' ἀποθάνῃ ὁ ἀδελφός σου.

— Ὅχι ! ὄχι !... ἐγὼ θ' ἀποθάνω ! ἀνέκραξεν ἡ Λουκία κατασυντριβέσα.

Ἡ Βάλδα ἔκρινεν ὠφέλιμον νὰ ὑποσημειώσῃ τὴν κραυγὴν ταύτην τοῦ ἀπελπισμοῦ.

— Νὰ ἀποθάνετε ! τί ὁμιλεῖτε περὶ θανάτου ! δὲν θὰ ἀποθάνῃ κανεὶς, δόξα τῷ Θεῷ !

— Συγκατατίθεσαι ; ἠρώτησεν ὁ κόμης.

— Δὲν θέλω νὰ ἀποθάνῃ ὁ Λουκιανός ! ἀνέκραξεν ἡ Λουκία κρύπτουσα τὴν κεφαλὴν ἐν τῷ προσκεφαλαίῳ τοῦ ἀνακλινητῆρος.

Ἀίφνης ἀνηγέρθη :

— Θέλω νὰ ἶδω τὸν Λουκιανόν, εἶπεν.
 — Ἄνωφελές, ὑπέλαβεν ἡ Βάλδα, μάλιστα θὰ ἦτο ἐπικίνδυνον! Ὁ ἀδελφός σας θὰ ἐβλεπεν ὅτι θυσιάζεσθε δι' αὐτὸν καὶ δὲν θὰ ἐδέχετο. Ἀρκεῖ νὰ τὸν βεβαιώσωμεν, ὅτι συγκατατιθεσθε.
 — Θέλω νὰ τὸν ἶδω! ἐπέμεινεν ἡ Λουκία· εἶμαι βεβαία, ἐξ ἐναντίας, ὅτι ἐμὲ μόνην θὰ πιστεύσῃ. Θέλω νὰ τοῦ ὁμιλήσω ἐγὼ ἡ ἰδία.
 Ἠγέρθη καὶ ἐδημάτισε κλονουμένη.
 — Θὰ ἦνε εἰς τὸ δωμάτιόν του. Πηγαίνω ἐκεῖ.
 — Ὅχι, εἶπεν ἡ Βάλδα, εἶνε καλλίτερον νὰ προσκληθῇ.
 Ὁ κύριος Δέ Σερζύ ἐσήμανε τὸν κωδωνίσκον. Ὁ ὑπηρέτης εἰσῆλθεν, ἡ δὲ Βάλδα ἔλαβε τὸν λόγον.
 — Εἰπέ εἰς τὸν κύριον Λουκιανόν, ὅτι ὁ πατήρ του ἐπιθυμεῖ νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ τῶρα εὐθύς.
 — Ὁ πατήρ καὶ ἡ ἀδελφή του, προσέθετο ἡ Λουκία.
 — Ὁ κύριος Λουκιανὸς δὲν εἶνε εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἀπήντησεν ὁ ὑπηρέτης. Εἰσῆλθε, διὰ ν' ἀλλάξῃ ἐνδύματα, ἀλλὰ τὸν εἶδον νὰ ἐξέλθῃ.
 — Ἄ! θὰ ὑπάγω μόνη, εἶπεν ἡ Λουκία.
 Καί, ἀπωθοῦσα τὴν Βάλδα, ἥτις ἤθελε νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὴν, ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης, διέβη τὸν πρόδομον καὶ μετέβη εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Λουκιανοῦ, ὅπερ ἦτο συνημμένον τῷ ἰδίῳ.
 Ἡ θύρα ἦτο ἀνοικτή. Τὸ δωμάτιον κενόν.
 — Βλέπετε! εἶπεν ἡ Βάλδα, ἥτις εἶχεν ἀκολουθήσει τὴν Λουκίαν.
 Ἡ Λουκία, χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ αὐτῇ, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἰθουσαν καὶ ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν ὑπηρέτην, διὰ συγκεκομμένων λέξεων:
 — Ὑπαγε... ὑπαγε... εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ διδάκτορος Ροβέρτου... Πρέπει νὰ ἦνε ἐκεῖ.
 — Ὅχι, δεσποσύνη! ὁ κύριος διδάκτωρ Ροβέρτος ἦτο μετὰ τοῦ κυρίου ὑποκόμητος, ὅτε τοὺς εἶδον νὰ ἐξέλθωσι τῆς ἐπαύλεως· παρῆλθον δέκα λεπτά.
 Ἡ Λουκία, ὡχρά, ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπλανεῖς, συνετρίβη ὑπὸ νευρικῆς ταραχῆς.
 — Ὁ ἀδελφός μου!... ὑπετραύλισεν.
 — Ὑπαγε! εἶπε μετὰ τραχύτητος ἡ Βάλδα εἰς τὸν ὑπηρέτην, ὅστις ἐξῆλθεν.
 Ἡ Λουκία ἐπανελάβε τρεμούσῃ τῆ φωνῇ:
 — Ὁ ἀδελφός μου!... Ἐφονεύθη! ἐφονεύθη δι' ἐμὲ καὶ ὑπ' ἐμοῦ!
 Ἐπειτα κατέπεσεν ἐπὶ τῶν γονάτων, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, καὶ κατέρριψε τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν γῆν.
 — Ἀπώλεσε τὴν αἰσθησιν! ἀνέκραζεν ἡ Βάλδα.
 — Ἄς καλῶσωμεν εἰς βοήθειαν, εἶπεν ὁ κύριος Δέ Σερζύ, τείνων τὸν βραχίονα πρὸς τὸν κώδωνα.
 — Ὅχι! ὄχι! ὑπέλαβε ζωηρῶς ἡ Βάλδα· ὄχι σκάνδαλα! ὄχι θόρυβον! Ἄς μὴ καλῶσωμεν κανένα. Βοηθήσατέ με μόνον νὰ μετακομίσωμεν αὐτὴν εἰς τὸ δωμάτιόν της.
 Ὁ κύριος Δέ Σερζύ ἔλαβε τὴν θυγατέρα αὐτοῦ εἰς τοὺς βραχίονας. Ἡ Βάλδα ἐκράτησεν αὐτὴν ἀπὸ τῶν ποδῶν, καὶ μετῆνεγκον τὴν Λουκίαν λιπόθυμον εἰς τὸ δωμάτιον αὐτῆς, ὅπερ ἦν συνημμένον τῇ αἰθούσῃ.
 Ἐξήλωσαν αὐτὴν παράυτα ἐπὶ τῆς κλίνης της.
 Ἡ Βάλδα ἔλαβε καιρὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δωμάτιόν της, ὅπως μεταλλάξῃ φόρεμα· ἀλλ' ἡ Λουκία ἦτο εἰσέτι ἐνδεδυμένη τὸ ἐνδύμα τοῦ χοροῦ· καὶ ἦτο ἀλγεινοτάτη ἡ ἀντίθεσις τῆς ἀποθησκούσης ταύτης μορφῆς, φέρουσα τὰ ἑορτάσιμα ἐνδύματά της.
 — Ἀφετέ μας τώρα, εἶπεν ἡ Βάλδα τῷ κόμητι· θὰ συνέλθῃ ταχύτερον ὅταν τὴν ἐκδύσω.
 — Δὲν θέλετε, Βάλδα, νὰ σὰς στείλω τὴν θαλαμηπόλόν της;
 — Καὶ πάλιν, μὴ κάμετε τίποτε! εἶπεν ἡ Βάλδα· ἄς

ἀποφύγωμεν τὰ σχόλια τῶν ὑπηρετῶν. Δὲν ἔχω ἀνάγκην βοήθειας.

— Βάλδα, μίαν τελευταίαν λέξιν, ἐπανελάβεν ὁ κύριος Δέ Σερζύ. Ὁ υἱός μου ἐξῆλθε μετὰ τοῦ διδάκτορος Ροβέρτου· λέγετε ὅτι δὲν ἐξῆλθον διὰ τὴν μονομαχίαν;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ἡ Βάλδα. Τί ὦρα εἶνε;

— Πέντε καὶ τέταρτον.

— Ἡ μονομαχία συνεφωνήθη δι' ἀργότερον.

— Εἰσθε βεβαία;

— Μάλιστα, δι' ἀργότερον, σὰς ἀπαντῶ. Ἀλλὰ μὴ ἀνοίγετε τοὺς ὀφθαλμοὺς. Ἀφετέ μας, σὰς παρακαλῶ.

Ὁ κύριος Δέ Σερζύ ἔριψεν ἐπὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, ἄνευ αἰσθήσεων διατελούσης, βλέμμα, ἔσεισε τὴν κεφαλὴν, καὶ κατέλιπε τὸ δωμάτιον.

Ἦτο ἤδη προκεχωρημένη ἡ ἡμέρα.

Ἡ Βάλδα, δραστηρία, ἤρξατο νὰ ἐκπορπῇ τὴν Λουκίαν.

Αἰφνης ἠσθάνθη ὀρμεφύτως τὴν παρουσίαν ἀνθρώπου, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀπέμεινε κατάπληκτος.

Ἦτο ἡ Ἀγγελίνα, ἥτις εἶχεν εἰσέλθει ἀθορύβως.

Ἦτο ἐνδεδυμένη διὰ τῆς πρωϊνῆς ἐσθῆτος, λευκοτέρα τῆς λευκοτάτης αὐτῆς ἐνδυμασίας, ἔχουσα τὸ ἦθος τεθλιμμένον, ἀλλ' ἤρεμον.

— Θέλεις νὰ σὲ βοηθήσω, μητέρα; εἶπε τρυφερῶς.

Ἡ Βάλδα δὲν εἶχε προῖδει τὴν παρουσίαν τῆς θυγατρὸς της. Διέμεινεν ἐπὶ τινα στιγμὴν ἀναυδος, συναθροίζουσα τὰς σκέψεις αὐτῆς.

— Σὺ ἐδῶ;... εἶπε τῇ Ἀγγελίνα χωρὶς νὰ γνωρίζῃ καλῶς πᾶν ὅτι ἔλεγεν. Ἐνόμιζον ὅτι εὕρισκεσο εἰς τὸ δωμάτιόν σου, ὅτι ἐκοιμάσο. Σοὶ εἶπον νὰ ἀποσυρθῆς εἰς τὸν κοιτῶνά σου.

— Τῷ ὄντι, ὑπέλαβεν ἡ Ἀγγελίνα, ἀλλ' ἤκουσα τὸν κύριον Δέ Σερζύ νὰ λέγῃ εἰς τὴν Λουκίαν νὰ τὸν περιμένῃ εἰς τὴν αἰθουσαν τοῦ πρώτου ἐνδαιτητήματος. Ἥμην ἀνήσυχος δι' αὐτὴν. Ἥμην ἀνήσυχος καὶ διὰ σέ. Δὲν ἤδυνήθην νὰ ἀποκοιμηθῶ· ὁ θόρυβος τῶν φωνῶν μὲ εἶχε ἀφωνον καὶ μάλιστα ἐντρομον. Ἠγέρθη καὶ ἦλθον.

Παρετήρησε τὴν Λουκίαν τρυφερότατα.

— Δυστυχῆς μου Λουκία!... Γρήγορα, γρήγορα νὰ τὴν ἐκδύσωμεν.

Ἡ Βάλδα συνῆλθεν εἰς ἑαυτὴν.

— Ἐμπρός· τῷ ὄντι· βοήθησόν με, εἶπεν.

Ἡ Λουκία, ἀπαλλαγείσα τῶν ἐνδυμάτων αὐτῆς, ἀνέπνευσεν ἐλευθέρως, καὶ ἐφάνη ὀλίγον συνερχομένη εἰς ἑαυτὴν.

Ἡ Βάλδα κατέβρεχε τοὺς κροτάφους αὐτῆς, ἐνῶ ἡ Ἀγγελίνα ἐδίδεν αὐτῇ νὰ ἀναπνῆ διάφορα ἄλατα.

Ἠνέφεξε τοὺς ὀφθαλμοὺς, εἶδε τὴν Ἀγγελίναν καὶ προσεμείδιασεν αὐτῇ, ἔπειτα ὑπετραύλισεν:

— Ὁ Λουκιανός;

— Ἡσύχασον, φιλάττη μου Λουκία, δὲν ὑπάρχει δι' αὐτὸν κίνδυνος, εἶπεν αὐτῇ ἡ Βάλδα.

Ἐρριψε δὲ τὰ βλέμματα ἐπὶ τοῦ ὥρολογίου, ὅπερ εἶδει κνυε πέμπτην καὶ ἡμίσειαν ὦραν, καὶ ἀνελογίσθη ὅτι κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν στιγμὴν, ἄνευ ἀμφιβολίας, ὁ Μοζιρόν, ἀπελπισθεὶς ἐκ τῆς προσδοκίας, κατέλιπε τὸ ξενοδοχεῖον.

— Ἡ μονομαχία θὰ γίνῃ ἀργότερον, προσέθετο.

Ἡ Λουκία ἐπανελάβε δι' ἐκλειπούσης φωνῆς:

— Ἀργότερον!...

Ἐπειτα ἐπανεπέσεν εἰς τὴν νάρκη αὐτῆς.

Ἡ δύναμις της προφανῶς εἶχε κατασυντριβῆ.

Ἡ Βάλδα τότε εἶπε τῇ Ἀγγελίνα, θέτουσα εἰς τὰς χεῖρας ὀθόνην καὶ φιάλην:

— Κράτει καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ καταβρέχῃς τοὺς κροτάφους της.

Μετέβη πρὸς τι ἐπικλινάιον τραπέζιον, τεθειμένον ἀπέναντι τῆς κλίνης.

Ἦπληρχεν ἐπὶ τοῦ τραπέζιου τούτου δίσκος καὶ ποτήριον κρυστάλλινον.

Ἡ Βάλδα ἔριψε ταχὺ βλέμμα ὀπισθεν αὐτῆς· ἡ Ἀγγελίνα, ἐκοιμημένη ἐπὶ τῆς Λουκίας, εἶχεν ἐστραμμένα πρὸς αὐτὴν τὰ νῶτα.

Ἄλλ' ἡ Βάλδα δὲν παρετήρησεν ὅτι ἐν τινι κατόπτρῳ, κειμένη ἐπὶ τῆς γωνίας τῆς κλίνης, ἡ Ἀγγελίνα ἠδύνατο χωρὶς νὰ μεταστραφῆ νὰ ἀκολουθῆ πάσας αὐτῆς τὰς κινήσεις.

Ἡ Ἀγγελίνα εἶδε τὴν μητέρα αὐτῆς χέουσαν διὰ τρεμούσης χειρὸς ὀλίγον ὕδωρ εἰς τὸ ποτήριον.

Ἡ Βάλδα ἀφείλε τὸ πῶμα τῆς σακχαροθήκης· ἀλλὰ δὲν ἤγγισε τὴν ζάκχαριν.

Διὰ ταχείας χειρονομίας ἐζήτησεν εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ κοιτωνίτου τῆς καὶ ἀνέσυρε δύο τεμάχια σακχάρους καὶ ἔθετο αὐτὰ εἰς τὸ μεθ' ὕδατος ποτήριον.

Ἐπανῆλθε τότε πρὸς τὴν κλίνην τῆς Λουκίας κρατοῦσα τὸ ποτήριον τοῦ ὕδατος διὰ τῆς ἀριστερᾶς, καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς στρέφουσα τὸ κοχλιάριον ὅπως ἀναταράξῃ καὶ διαλύσῃ τὴν ζάκχαριν.

Ἡ Ἀγγελίνα δὲν ἔπαυσε καταβρέχουσα τὸ μέτωπον καὶ τοὺς κροτάφους τῆς Λουκίας.

— Πηγαίνει ὀλίγον καλλίτερα, νομίζω, εἶπεν ἡ Βάλδα.

— Πιστεύεις; εἶπεν ἡ Ἀγγελίνα.

— Ἴσως κοιμηθῆ. Ἡδύνασο τώρα νὰ ἀποσυρθῆς.

— Ὅθ' ἀποσυρθῶ μαζύ σου, εἶπεν ἡ Ἀγγελίνα.

Ἡ Βάλδα, ἐξακολουθοῦσα νὰ κρατῆ τὸ ποτήριον, ἔσυρεν ἡρέμα τὴν θυγατέρα αὐτῆς ἀπὸ τῆς χειρὸς, ὅπως πλησιάσῃ αὐτὴν εἰς τὴν κλίνην.

Διεπέρασε τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, ὅπως ὑπεγείρῃ τὴν κεφαλὴν τῆς Λουκίας. Διὰ τὴν κίνησιν ταύτην τὸ ποτήριον τοῦ ὕδατος περιέπλεκεν αὐτὴν ἐν τῇ δεξιᾷ.

— Ἄφησε νὰ κρατήσω τὸ ποτήριον, εἶπεν αὐτῇ ἡσυχῶς ἡ Ἀγγελίνα.

— Ὅχι! ὑπέλαθεν ἀγροίκως ἡ Βάλδα.

— Θέλεις λοιπὸν νὰ τῆς δώσω νὰ πῆ; εἶπεν ἡ Ἀγγελίνα διὰ τοῦ αὐτοῦ τόνου.

Ἡ Βάλδα ἐστράφη ζωηρῶς πρὸς τὴν θυγατέρα τῆς, ἐπερωτῶσα δι' ἀνησύχου βλέμματος αὐτὴν.

Ἡ Ἀγγελίνα προσήλωσεν ἐπ' αὐτῆς βλέμμα ἀτενές, ἀλλ' ἀπολύτως ἡσυχον.

Ἐπεκράτησε μεταξὺ τῆς μητρὸς καὶ τῆς θυγατρὸς δευτερόλεπτον σιωπῆς.

Καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ συντόμου καὶ πικροῦ τόνου, ἡ Βάλδα ἀπήντησεν αὐτῇ:

— Ὅχι!

Ἐπειτα στερεοῦσα τὴν χεῖρα, προσήγγισε τὸ ποτήριον εἰς τὸ στόμα τῆς Λουκίας:

— Πίε, Λουκία, εἶπεν.

Ἡ Λουκία, ἀνοίξασα ὀλίγον τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εὐρίσκουσα τὸ ὕδωρ τοῦτο δροσερὸν ὑπὸ τὰ ἀνεγειρόμενα χεῖλη αὐτῆς, ἔπιεν ἀπλήστως.

Ἡ Βάλδα ἐπανέθηκε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου.

Ἡ Ἀγγελίνα προέβαλε τὴν χεῖρα ὅπως ἀναλάβῃ τὸ ποτήριον ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς· ἀλλ' ἡ Βάλδα ἀπέσυρε τὴν ἰδικὴν τῆς καὶ ἔθηκε τὸ ποτήριον, εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ὁποίου ὑπελείπετο ὀλίγον ὕδωρ καὶ ὀλίγη ζάκχαρις, ἐπὶ τοῦ παρακλιναίου τραπέζιου.

— Εἶνε καλλίτερα! εἶπε καὶ πάλιν. Νομίζω τώρα ὅτι πρέπει νὰ τὴν ἀφήσωμεν νὰ ἀναπαυθῆ.

— Ἔστω, εἶπεν ἡ Ἀγγελίνα.

Ἀλλὰ προσέθετο:

— Περίμεινον! θὰ τὴν ἐναγκαλισθῶ.

Καὶ κλίνουσα ἐπὶ τὴν Λουκίαν:

— Λουκία! ἐφώνησε, Λουκία!... Εἶμαι ἐγώ, μ' ἀκούεις;

Ἡ Λουκία μετὰ δυσκολίας ἀνήγειρε τὰς βλεφαρίδας, καὶ ἐψιθύρισεν:

— Ἄ!... εἶσαι σύ;..

— Ναί, ἐγώ. Μὲ ἀναγνωρίζεις, δὲν εἶνε ἀληθές;

— Ἀγγελίνα!...

— Ναί, ναί! Λοιπὸν, σὲ παρακαλῶ, Λουκία, εἰπέ μοι: «Υἱαίνοι, μικρά μου Ἀγγελίνα». Σὲ παρακαλῶ.

— Υἱαίνοι... μικρά μου... Ἀγγελίνα, ἐπανέλαθε μηχανικῶς ἡ Λουκία.

— Τὴν κουράζεις, εἶπεν ἡ Βάλδα.

Ἡ Ἀγγελίνα ἔθετο μακρὸν φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς Λουκίας.

— Ἐτελείωσεν! εἶπεν εἰς τὴν μητέρα αὐτῆς· ἔρχου, ἀν θέλῃς τόρα.

Ἡ Βάλδα, χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν Ἀγγελίαν, μετέβη νὰ κλείσῃ τὰ παραπετάσματα τοῦ παραθύρου, καὶ λαβοῦσα τὴν χεῖρα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, κατέλιπε τὸ δωμάτιον τῆς Λουκίας μετ' αὐτῆς.

Ὅτε ἐξῆλθον, ἔσυρε τὴν κλεῖδα ἀπὸ τοῦ κλειθροῦ καὶ ἔθετο αὐτὴν ἐν τῷ θυλακίῳ.

— Δὲν πρέπει νὰ ταραχθῆ, εἶπε τῇ Ἀγγελίνα.

Ἦσαν ἐν τῇ μικρᾷ αἰθούσῃ, ὅπου ἐξετυλίχθη ἡ μεταξὺ τοῦ Δὲ Σερζὺ καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ σκηνή.

Τὸ ὀρολόγιον ἐδείκνυεν ἕκτην ὥραν παρὰ τέταρτον.

Ἡ Βάλδα ἐστράφη πρὸς τὴν θυγατέρα τῆς μετὰ τινος ἀνησυχίας.

Ἡ Ἀγγελίνα, ἥτις ἠρώτα τόσο πολὺ πάντοτε, καὶ τὴν ὁποῖαν εὐρίσκεν ἀείποτε τόσο ὑποφέρουσαν διὰ τὴν φίλην αὐτῆς, θὰ ἐζήτηε βεβαίως παρ' αὐτῆς ἐξηγήσεις ἐπὶ πάντων τῶν συμβαινόντων, θὰ ἤκουε, καὶ ἴσως ἤκουσε, τὴν μεταξὺ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς θυγατρὸς λογομαχίαν, ἢ τοῦλάχιστον ἐδράξατο λέξεων τινων ἐπὶ τῇ μονομαχίᾳ τοῦ Λουκιανοῦ. Ὅθ' ἐπίεζε λοιπὸν, ἐρωτῶσα τὴν μητέρα τῆς, καὶ ἡ Βάλδα ἐσκέπτετο καθ' ἑαυτὴν, ὁποῖας ἀπαντήσεις νὰ δώσῃ αὐτῇ καὶ πρὸ πάντων πῶς ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ τὰς ἀπαντήσεις ταύτας, διότι ἡ ὥρα ἦτο σπουδαιοτάτης σημασίας.

Ἄλλ' ἡ Ἀγγελίνα οὐδεμίαν ἀπέτεινε τῇ μητρὶ αὐτῆς ἐρώτησιν. Ἦτο σοβαρὰ καὶ ἐφαίνετο ἐσκεμμένη, ἀλλ' οὐδὲν ἔστενοχωρημένη.

— Φαίνεται πολὺ καταβεβλημένη! εἶπεν ἡ Βάλδα.

— ὦ! ναί! εἶπεν ἡ Ἀγγελίνα, ὑπερβολικῶς καταβεβλημένη.

— Λοιπὸν πήγαινε νὰ ἀναπαυθῆς, νὰ κατακλιθῆς, νὰ προσπαθήσῃς ὅπως κοιμηθῆς.

— Ὅθ' προσπαθῆσω, εἶπεν ἡ Ἀγγελίνα. Καὶ σύ;

— ὦ! ἐγώ, ἔχω ἀκόμη ἐργασίαν, ὀφείλω νὰ μεταβῶ πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ κυρίου Δὲ Σερζὺ, διὰ νὰ τοῦ δώσω διαταγὰς τινὰς· θὰ σὲ συναντήσω πάραυτα. Πήγαινε, πήγαινε, κόρη μου.

— Δὲν με ἐναγκαλιζέσαι; εἶπεν ἡ Ἀγγελίνα· διὰ τί δὲν με ἐναγκαλιζέσαι;

— Ἄλλ' ὕστερον! ὑπέλαθεν ἡ Βάλδα μετὰ τρόμου.

Ἐπειτα, ἀφ' οὗ θὰ σὲ συναντήσω...

Ἡ Ἀγγελίνα ἔτεινε τὸ μέτωπον αὐτῆς, δι' ἀφελούς κινήσεως, ὡς ὅτε ἦτο μικρὸν κοράσιον.

Ἡ Βάλδα ἔθετο φίλημα ἐπὶ τοῦ γλυκέος τούτου μετώπου, ἔλκουσα τὴν θυγατέρα τῆς πλησίον ἑαυτῆς, καὶ τὴν ἔθλιψε μετὰ θερμότητος τρυφερότητος ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς.

— Προσφιλεστάτη! προσφιλεστάτη Ἀγγελίνα, εἶπε. Σὲ ἀγαπῶ!... Κόρη μου! ἐνθυμοῦ πάντοτε, ἀκούεις, ὅτι σὲ ἀγαπῶ!

— ὦ! ναί, βέβαια με ἀγαπᾷς! εἶπεν ἡ Ἀγγελίνα, διὰ παραδόξου καὶ βαθέως τόνου.

Ἀπεσπᾶσθη ἡρέμα καὶ ἔκαμιν εἰς τὴν μητέρα τῆς, μειδιῶσα, ἑλαφρὸν τῆς κεφαλῆς κίνημα.

— Εὐθὺς μετ' ὀλίγον, εἶπεν ἡ Βάλδα.

Ἡ Ἀγγελίνα ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης. Ἡ Βάλδα, τείνουσα

τὸ οὖς, ἤκουσεν αὐτὴν κλείσασαν τὴν θύραν τοῦ δωματίου της.

Παρετήρησε τὸ ὰρολόγιον. Ἦτο ἕξ παρὰ δέκα.

Ἡ Βάλδα, διὰ ταχέων καὶ ἐσπευσμένων βημάτων, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωματίον της, ἔλαβε τὸ ὰρολόγιόν της, οὐτινος τὴν ἀλυσσον, βαδίζουσα, διεπέρασεν εἰς τὸν τράχηλόν της, κατέβη σχεδὸν τρέμουσα τὴν κλίμακα, καὶ διαβάσα δύο ἢ τρία χωρίσματα τοῦ ἰσογείου ἐνδικοιτήματος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν μικρὰν αἰθουσαν, ἐν ἣ τὴν προτεραιαν ἐγένετο τὸ χαρτοπαίγνιον καὶ ἡ πρόσκλησις τοῦ Λουκιανοῦ.

Πρέπει νὰ ἀναμνησθῶμεν ὅτι ἐκεῖθεν ὁ Λουκιανὸς εἶχε δεῖξει εἰς τοὺς μάρτυρας αὐτοῦ τὸ σύμπλεγμα τῶν δένδρων, ἅτινα ἐσκίαζον τὸ μέρος, ὅπου ἔπρεπε νὰ συναφθῆ ἡ μονομαχία. Τοῦτο λοιπὸν ἦτο τὸ εἰς τὴν ἔπαυλιν πλησιέστερον διαμέρισμα καὶ ὅθεν ἡ Βάλδα ἠδύνατο νὰ ἀκούη.

Τὸ ὕψηλόν παραθύρον ἦτο κεκλεισμένον ἕνεκα τῆς βροχῆς. Ἡ Βάλδα ἠνέωξεν αὐτό.

Ὁ δροσερὸς τῆς πρωίας ἀὴρ εἰσώρμησεν εἰς τὴν αἰθουσαν μετὰ τοῦ ἄσματος τῶν πτηνῶν.

Ὁ οὐρανὸς ἦτο σκοτεινός, ἀλλ' ὁ ἀὴρ ἦτο γλυκὺς καὶ δὲν ἔβρεχε πλέον.

Πάντες ἐν τῇ ἐπαύλει ἦσαν παραδεδομένοι εἰς τὸν ὕπνον ἐντὸς καὶ ἐκτὸς οὐδεὶς θόρυβος ἐτάρασσε τὴν ἡρεμίαν.

Ἡ Βάλδα, ὠχρά, μὲ συνεσταλμένους δακτύλους, ἐκπέμπουσα φλόγας ἀπὸ τῶν μελανῶν αὐτῆς ὀφθαλμῶν. ἐτοποθετήθη ἀπέναντι τοῦ παραθύρου, κατὰ τὸ ἤμισυ βεβυθισμένη ἐντὸς τῶν παρὰ τὸ παράθυρον ἀνελισσομένων κισσῶν, ἔλαβε διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τὸ ὰρολόγιόν της, καὶ, τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην πρὸς τὰ ἐμπρός, ἤκροάσθη.

Ἡ ὄρα ἦτο ἕξ παρὰ πέντε.

Ὅτε ὁ δεικτὴς εἶδειξε τὴν ἕκτην, ἡ Βάλδα δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῆ· ἀπεσπάσθη ἄνευ προφυλάξεως, καὶ, δραξαμένη διὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἐξώστου, ἔτεινε τὴν κεφαλὴν ὅπως ἀκροασθῆ.

Ἐν, δύο, τρία, τέσσαρα λεπτά... Εἰς τὰς ἕξ καὶ πέντε λεπτά, ἀπομεμακρυσμένος, ἀλλ' εὐδιάκριτος κρότος, προερχόμενος ἀπὸ ἐκπυροκοκροτήσεως πυροβόλου, ἠκούσθη ὀπισθεν τῶν δένδρων.

Ἡ Βάλδα, ἀφείσα τὸ ὰρολόγιον αὐτῆς, ἔτεινεν ἀφοτέρας τὰς χεῖρας ἔξω τοῦ παραθύρου.

Παρήλθε δευτερόλεπτον.

— Τίποτε! ἓνας μόνον κτύπος! ἐψιθύρισεν ὁ Μοζιρόν μόνος ἐπυροβόλησεν. Ὁ Λουκιανὸς ἀπέθανεν.

Ἐτρεμον πάντα τὰ μέλη αὐτῆς.

Ἐβάδισεν εἰς τὰ ἐνδότερα καὶ κατέπεσεν ἐπὶ τινος θρονίου, τὴν κεφαλὴν ἔχουσα ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ὑπὸ θρόμβων ψυχροῦ περιρρομένη ἰδρώτους.

Ἐλεγε κατ' ἰδίαν:

— Ἐκεῖνος ἀπέθανε καὶ ἐκεῖνη ἀποθνήσκει. Τὰ πάντα ἐπέτυχον. Ἐκέρδησα τὴν διπλὴν μερίδα. Εἶνε περίφημον, τρομερόν... ὦ! ἡ θυγάτηρ μου θὰ γείνη πλουσία, εὐτυχῆς. Θὰ κάμω νὰ ἀναγνωρισθῆ ὑπὸ τοῦ κόμητος. Θὰ νυμφευθῆ τὸν Ροβέρτον. Μονομαχία, δηλητηρίασις· οὐδεὶς γνωρίζει τι περὶ ἐμοῦ! Μόνη ἡ Ἀγγελίνα δύναται νὰ μὲ ὑποπέυσῃ. Ἀλλὰ τί μὲ μέλει; ἐτελείωσα, εἶμαι ἐτοιμῆ. Διὰ τὸ ἐλάχιστον ἀπαλλάσσω αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ. Θὰ ἀκολουθήσω τὴν Λουκίαν διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ.

Αἱ σκέψεις αὐταὶ ὀρμητικῶς, πυρετωδῶς περιστροβιλοῦντο ἐντὸς τῆς κεφαλῆς αὐτῆς.

Αἰφνης ἡ θύρα ἠνεώγη.

Ὁ Ροβέρτος εἰσῆλθε σοβαρὸς καὶ αὐστηρὸς.

ΜΑ

Τὸ παρελθὸν ἐπανερχόμενον.

Ὅς ἡ Βάλδα εἶδε τὸν Ροβέρτον, ἡ πρώτη σκέψις, ἦτις ἐπῆλθεν εἰς τὸ πνεῦμά της, ὑπῆρξεν:

— Ὁ Λουκιανὸς ἐφονεύθη! ἄλλως ὁ διδάκτωρ θὰ ἦτο μαζὺ του.

Ἐπειτα διηρώτησεν ἑαυτὴν οὐχὶ ἄνευ φρίκης:

— Τί ἦλθε νὰ κάμῃ ἐδῶ;

Καί, κυριεύουσα ἑαυτῆς, ἐγένετο ἀγέρωχος πάραυτα μετὰ τῆς συνήθους αὐτῆ θρασύτητος, καὶ ἠρώτησε χαμηλοφώνως:

— Κύριε διδάκτωρ Ροβέρτε! ... ἀγρυπνος ἔτι; ... ἀνέκραξε, τί συνέβη;

— Τί συνέβη; ἐπανέλαβεν ὁ Ροβέρτος· δὲν τὸ ἠξεύρετε λοιπὸν, κυρία;

— Ἀναμφιβόλως, ἀφ' οὗ σὰς ἐρωτῶ.

— Συνέβη... μονομαχία.

— Μεταξὺ ποιῶν;

— Μεταξὺ τοῦ Λουκιανοῦ καὶ τοῦ κυρίου Δὲ Μοζιρόν. Εἶνε ἀνωφελὲς νὰ προσποιήσθε πρὸς ἐμὲ τὴν ἐκπληκτον, κυρία. Γνωρίζετε ὅτι ἡ μονομαχία αὕτη ἐγένετο, ἀφ' οὗ ἡμεῖς ἠθελήσατε νὰ γείνη.

— Ἐγὼ! ὑπέλαβεν ἡ Βάλδα.

— Ναί, ἡμεῖς, ἐπανέλαβεν ὁ Ροβέρτος, καὶ ἐφ' ὧμῶν μόνον πρέπει νὰ ἐπιπέσωσιν αἱ συνέπειαι.

— Τί παράδοξος κατηγορία; κύριε! ὑπέλαβεν ἡ Βάλδα ὠχρίασασα· κατηγορία ἦτις ἐκ μέρους ὧμῶν μὲ ἐκπλήττει καὶ βαθύτατα μὲ λυπεῖ. Εἰς τὴν μονομαχίαν αὕτην ποῖος ἦτο ὁ προκαλέσας; Βεβαίως ὄχι ὁ κύριος Δὲ Μοζιρόν.

— Ὁ Λουκιανός.

— Λοιπὸν, ποῖαν ἐπιρροὴν ἠδυνήθη νὰ ἐξασκῆσω ἐπὶ τοῦ Λουκιανοῦ; Βλέπετε κάλλιστα ὅτι ἡ κατηγορία καταπίπτει ἀφ' ἑαυτῆς.

— Ὑπάρχουσι πολλῶν εἰδῶν ἐπιρροαί, κυρία· ἡ ἀμεσος ἐπιρροή, διὰ τῆς συμβουλῆς καὶ δι' ἄλλων ὁμοίων· καὶ ἡ ἔμμεσος ἐπιρροή, διὰ τῆς δυσπιστίας, διὰ τῆς ἀπειθῆς, διὰ τῆς ἀποθαρρύνσεως. Γνωρίζετε, κυρία, νὰ μεταχειρίζεσθε πάντα τὰ μέσα.

Ἡ Βάλδα ἠνωρθώθη.

— Ἀρκεῖ, κύριε! εἶπεν· ἀκούω πολλά. Φαίνεται ὅτι θέλετε νὰ μοὶ ὀμιλήσετε ὡς ἐχθρός· ἀλλ' ἐγὼ δὲν σὰς παραδέχομαι ὡς τοιοῦτον. Ἀποσύρομαι.

— Λάβετε τὴν καλοσύνην νὰ μείνετε, κυρία, εἶπεν ὁ Ροβέρτος σταθερῶς· ὀφείλει νὰ γείνη μεταξὺ μας μία διασάφρησις, τὴν ὁποῖαν ἐβράδυνα μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ τῆς ὁποίας ἡ κατάλληλος ὄρα ἔφθασεν ἤδη.

— Ἐστῶ, εἶπεν ἡ Βάλδα, ἀλλ' ἄς ἀναβάλωμεν τὴν συνομιλίαν αὕτην, σὰς παρακαλῶ, δι' ἄλλην ὄραν.

— Εἶνε οὐσιῶδες, κυρία; νὰ ὀμιλήσωμεν πάραυτα — καὶ τοῦτο διὰ τὸ συμφέρον σας — πρὶν ἢ ἐπανίδετε τὸν κύριον Δὲ Σερζύ.

— Ἀλλὰ, κύριε, θὰ σὰς παρατηρήσω, ὅτι ἐρρίψατε εἰς τὴν ψυχὴν μου θανάσιμον ἀνησυχίαν. Ἡ μονομαχία, καθ' ὧμας, παρασκευασθεῖσα παρ' ἐμοῦ, ἂν συνήφθη, ποῖον τὸ ἐξ αὐτῆς ὄφελος;

— Θὰ τὸ μάθετε. Θὰ τὸ μάθετε εὐθύς μετ' ὀλίγον. Ἐν πάσῃ ὁμως περιπτώσει, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γείνη τίποτε. Ἀλλὰ μὴ τρέχετε τόσο πολύ, διὰ νὰ πληροφορηθῆτε ἂν αἱ βολαὶ ὧμῶν ἐπέτυχον ἢ ὄχι.

— Πάλιν! εἶπεν ἡ Βάλδα ἀνορθουμένη ὑπερηφάνως. Γνωρίζετε, κύριε, ὅτι, ὅπως ρίπτονται κατὰ γυναικὸς τόσον βαρεῖς λόγοι, εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑπάρχωσιν ἀκαταμάχητοι ἀποδείξεις. Ἐχετε τοιαύτας;

— Οὐδεμίαν, εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

— Ἀληθῶς! ὑπέλαβεν ἡ Βάλδα θριαμβευτικῶς. Καὶ τολμάτε!...

— Δὲν ἔχω ἀποδείξεις, εἶπεν ὁ Ροβέρτος, ἀλλ' ἔχω προγεγονότα, ἔχω συμπεράσματα, τὰ ὅποια δι' ἐμὲ ἰσοδυναμοῦσι πρὸς βεβαιότητα.

— Συμπεράσματα! ἀνέκραζεν ἡ Βάλδα δι' ἔντιμον ἄνθρωπον, ὡς ὑμεῖς, κύριε διδάκτωρ Ροβέρτε, ἀπλᾶ συμπεράσματα δὲν δύνανται νὰ δικαιώσωσι σοβαρὰν κατηγορίαν θὰ ἦτο ἀνάγκη πραγματῶν.

— Ἐχω πράγματα, ἀπήντησεν ὁ Ροβέρτος. Ἐχω πρὸ πάντων ἓν, βαρύτερον καὶ τῶν βαρυτέρων ἀποδείξεων.

— Παρὰ τίνος ἐμάθετε αὐτό; ἠρώτησεν ἡ Βάλδα, ἥτις ἐσκέφθη διὰ πρώτην φοράν προδοσίαν τινὰ ἐκ μέρους τοῦ Μοζιρόν.

— Τὸ ἔμαθον παρ' ἐμοῦ αὐτοῦ.

— Καὶ εἶνε πρόσφατον;

— Ἀνέρχεται εἰς δύο περίπου ἑτῶν διάστημα. Ναί, παρηλθον ἤδη δύο ἔτη ἀπὸ τῆς δεκάτης τρίτης Ὀκτωβρίου.

— Δεκάτης τρίτης Ὀκτωβρίου! ἐπανελάβεν ἡ Βάλδα, ἥτις ἠσθάνθη ἑαυτὴν ὠχρίασασαν.

— Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ἐξηκολούθησεν ὁ Ροβέρτος, τὸ δωμάτιον τῶν δωρεὰν γινομένων ἰατρικῶν μου ἐπισκέψεων ἦτο ἀκόμη ἐν Μονμάρτη, ἀλλὰ θὰ ἄφινον αὐτὸ μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ διὰ τοῦτο ἐριζώθη εἰς τὴν μνήμην μου ἡ ἡμερομηνία τῆς δεκάτης τρίτης Ὀκτωβρίου. Μετὰ τέσσαρας ἢ πέντε ἰατρικὰς συμβουλὰς, τὰς ὁποίας ἔδωσα εἰς πτωχοῦς, εἰσῆλθεν εἰς τὸ γραφεῖόν μου γυνὴ μελανεῖμων, ἐνδεδυμένη μὲ τὰ ἐνδύματα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια οὐδὲν λέγουσιν εἴτε περὶ τῆς ἡλικίας, εἴτε περὶ τῆς περιουσίας, εἴτε περὶ τῆς κοινωνικῆς θέσεως. Πυκνὴ καλύπτρα ἐκάλυπτε τὸ πρόσωπον αὐτῆς. Ἦτο δὲ ἀδύνατον νὰ διακρίνη τις καὶ ἓν μόνον χαρακτηριστικὸν τοῦ προσώπου τῆς.

— Ἴδου ὅ,τι προοιμιάσθη ὡς μυθιστόρημα! εἶπεν ἡ Βάλδα μετ' εἰρωνικοῦ μειδιάματος.

— Καὶ θὰ τελειώσω ὡς τραγωδίαν, ὑπέλαβεν ὁ Ροβέρτος. Ἡ γυνὴ αὕτη ἐκάθησε, χωρὶς νὰ ὑψώσῃ τὴν καλύπτραν καὶ μοὶ εἶπε: «Δὲν ἦλθον διὰ νὰ ζητήσω δι' ἐμὲ ἰατρικὴν συμβουλὴν, κύριε διδάκτωρ, ἦλθον διὰ νὰ σὰς ἐρωτήσω περὶ τῆς μητρὸς μου, ἡ ὁποία πρὸ ἔτους ἀσθενεῖ βαρῶς καὶ μένει κλινῆρης, καὶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν εὐρίσκεται εἰς κρίσιν. Ἀλλὰ, μοι λονότι ὁ συνήθης ἰατρός αὐτῆς δὲν ἀπουσιάζει, δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ σὰς φωνάζω χωρὶς νὰ τὴν ἀνησυχίσω· πρόκειται νὰ μάθω ἐν τοσοῦτῳ, ἂν ἦνε εἰς κατάστασιν νὰ ὑπομείνῃ φρικτὸν κτύπημα, δεινὴν λύπην». Τότε ἡ γυνὴ αὕτη, ἄνευ δισταγμῶν, μοὶ περιέγραψε τὰ συμπτώματα καὶ τὰς προόδους τῆς ἀσθενείας, μετὰ τῶσαύτης ἀκριβείας, τοιαύτης σαφηνείας, μεθ' ὧν ἤθελεν ἐκθέσει αὐτὰ πεπειραμένοι ἰατροί.

— Ἐνθυμεῖσθε πάσας τὰς λεπτομερείας ταύτας; εἶπεν ἡ Βάλδα.

— Ἠγωνίσθην πολὺ διὰ νὰ μὴ λησμονήσω καμμίαν. Ἡ περιγραφείσα ἀσθένεια ἦτο ὑπερτροφία τῆς καρδίας ἢ ἀνευρισμός, ἀναπτυσθεὶς ὑπὸ τῶν θλίψεων καὶ τῶν ὀδυνῶν. Δύναται δὲ νὰ παραταθῇ ἐπὶ ἔτη διὰ πολλῶν φροντίδων καὶ ἐπιτηδείων τρόπων· ἀλλ' αἰφνίδιος καὶ σφοδρὸς κλονισμὸς δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἄμεσον καὶ κεραυνοβόλον καταστροφὴν. Ἡ γυνὴ ἐτελείωσε λέγουσά μοι ὅτι εἶχε λάβει τὴν αὐτὴν πρῶταν ἐξ Ἀμερικῆς ἐπιστολὴν, ἀγγέλουσα αὐτῇ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ τῆς. Ὑπῆρχεν ἀρκετὰ σπουδαῖον χρηματικὸν συμφέρον νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τὴν μητέρα αὐτῆς τὴν ὀλεθρίαν εἰδησιν, ἀλλ' ἠδύνατο ἀκινδύνως νὰ ριψοκινδυνεύσῃ διὰ τὴν ἀσθενῆ.

— Ἡ ἐρώτησις ἦτο ἀνωφελής, μοὶ φαίνεται, εἶπεν ἡ Βάλδα, διότι ἡ ἀπάντησις δὲν ἠδύνατο νὰ ἦνε ἀμφίβολος.

— Ὁ κίνδυνος ἦτο πρόδηλος, τῶνόντι, εἶπεν ὁ Ροβέρ-

τος· ἀλλ' ἐν τίνι μέτρῳ; αὐτὸ ἦτο ἀγνωστον, καὶ ἀναμφιβόλως ἐξ αὐτῆς ἐξηρτάτο νὰ γνωρίσῃ τις αὐτό. Ἡ ἀπόκρισις μου ἦτο καταφατικὴ: — Εἰς τὴν κατάστασιν εὐρίσκετο ἡ ἀσθενής, συγκίνησις τοσοῦτον σφοδρά, ὅχι μόνον δύναται, ἀλλ' ὀφείλει ἀλανθᾶστως νὰ φονεύσῃ αὐτὴν. Τὸ νὰ ἀναγγείλωσιν εἰς αὐτὴν ἀποτόμως τὸν θάνατον υἱοῦ, τὸν ὅποιον ἀγαπᾷ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἦτο ἀποκεχωρισμένη πρὸ ἑτῶν καὶ τοῦ ὁποίου προσεδόκα τὴν ἐπιστροφὴν, τὸ νὰ ἀναγγείλωσι λοιπὸν τὸν θάνατον αὐτὸν ἦτο, κατ' ἐμὲ, ἀληθῆς δολοφονία. — Ἡ κεκαλυμμένη γυνὴ διεκήρυσεν ὅτι δὲν ἐδίσταζε πλέον, καὶ ἀντὶ πάσης θυσίας ἀπεφάσισε νὰ κρύψῃ τὸ μυστικὸν ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, τὴν εἰδησιν τοῦ θανάτου, καὶ ἀπεσύρθη εὐχαριστοῦσά με.

— Καὶ ἔπειτα; ἠρώτησεν ἡ Βάλδα.

— Ἐπειτα, ὑπέλαβεν ὁ Ροβέρτος, τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας, δεκάτης τρίτης Ὀκτωβρίου, εἰς τι μέγαρον τοῦ Προαστείου Ἀγίου Ὀνωρίου, δυστυχῆς μήτηρ, πάσχουσα ἐκ τῆς ἀσθενείας, τῆς τοσοῦτον καλῶς ὑπὸ τῆς κεκαλυμμένης γυναικὸς περιγραφείσης, μήτηρ, περιμένουσα τὴν προσεχῆ ἐπάνοδον τοῦ υἱοῦ τῆς, ἐμάνθανε πιθανῶς τὴν ψευδῆ εἰδησιν τοῦ θανάτου του, καὶ ἔπιπτε κατακεραυνωθεῖσα.

— Πιθανόν! ἐπανελάβεν ἡ Βάλδα διὰ δηκτικοῦ ὕφους. Ἄ! αὐτὰ λοιπὸν εἶνε τὰ συμπεράσματα! Τίς βεβαίως ὑμᾶς, ὅτι ὑπάρχει σχέσις τις μεταξὺ τῆς ἀποθανούσης τὴν ἑσπέραν καὶ τῆς κεκαλυμμένης γυναικὸς τῆς πρῶτης!

— Ἀνεγνώρισα βραδύτερον τὴν γυναῖκα.

— Δὲν εἶχετε ἰδεῖ τὸ πρόσωπον αὐτῆς.

— Ἀνεγνώρισα αὐτὴν ἐκ τῆς φωνῆς.

Ἡ Βάλδα συνήθροισε πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ δώσῃ αὐτῇ παρουσίαν πνεύματος, ψυχραιμίαν καὶ ἐνεργητικότητα· διότι ἐνόει ὅτι ἔφευγεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤθελε νὰ φυλάξῃ τοῦλάχιστον ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ὑπερασπίσῃ.

— Κύριε, εἶπε τῷ Ροβέρτῳ, δὲν θὰ κατατρίψω τὸν καιρὸν μου διὰ νὰ σὰς ἐρωτήσω ποῖον εἶνε τὸ πρόσωπον, τὸ ὅποιον ἐνομίσατε ὅτι ἀνεγνώρισατε· εἶνε πρόδηλον ὅτι, κατὰ τὴν κρίσιν ὑμῶν, εἶμαι ἐγώ.

— Εἴσθε ὑμεῖς, τῶνόντι, κυρία, εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

— Καλλίστα! Ἀλλὰ παρατηρήσατε· πάντα ταῦτα ἐπὶ τέλους στηρίζονται εἰς εἰκασίας, καὶ ὑποθέσεις. Εἰς αὐτὰ, δύο πράγματα ὑπάρχουσι γνωστὰ καὶ βέβαια· ἡ πρὸς ὑμᾶς ἐπίσκεψις τῆς κεκαλυμμένης ἐκείνης γυναικὸς, καὶ ὁ αἰφνίδιος θάνατος τῆς κυρίας Δὲ Σερζὺ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Τὰ λοιπὰ εἶνε ἀπλᾶ ὑποψίαι. Ὑποπτεύετε ὅτι ἡ ἀγνωστος ἐκείνη γυνὴ, τῆς ὁποίας δὲν εἶχετε ἰδεῖ τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ τῆς ὁποίας νομίζετε ὅτι ἐνθυμεῖσθε τὴν φωνήν, δυνατὸν νὰ ἦμαι ἐγώ. Καὶ ἂν ἦνε ἄλλη; Ὑποπτεύετε ὅτι ἡ κυρία Δὲ Σερζὺ ἐφονεύθη δι' ἀπροσδοκίτου κτύπου ψευδοῦς εἰδήσεως, πληροφορηθεῖσα τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ τῆς. Καὶ ἂν ἡ κυρία Δὲ Σερζὺ ἀπέθανε φυσικώτατα ὑπὸ τῆς θανατηφόρου ἀσθενείας, τὴν ὁποίαν ὁ νόμιμος ἰατρός ἐπεκύρωσεν; Ἀληθῶς, κύριε, ὅλα αὐτὰ εἶνε μάλλον φαντασιώδη, ἐπιτρέψατέ μοι δὲ νὰ προσθέσω καὶ ὄχι εὐθυδικία. Δὲν οἰκοδομοῦσι τόσον φρικτὴν κατηγορίαν ἀβασίμως. Ἄς ἴδωμεν ἂν ἦσθε ἔνορκος, ἢ καθυπέβαλλον πιθανὴν περίπτωσιν εἰς τὴν ἐτυμηγορίαν σας, θὰ ἠδύνασθε νὰ μὲ καταδικάσετε;

— Θὰ ἠδυνάμην βεβαίως, εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

— Προβαίνω ἀπώτερον· ὑποθέσωμεν ὅτι εἴσθε ἔνορκος κριτής· σὰς ἔφερον τὰ δυνατὰ ἢ, ἂν θέλητε, τὰ πιθανὰ συμπεράσματα καὶ θὰ καταδικάζετε εἰς τὴν λαιμητόμον τὸν ἔνοχον, νομίζετε ὅτι θὰ ἠδύνασθε νὰ μὲ θέσητε ὑπὸ κατηγορίαν;

— Κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Ροβέρτος, οἱ δικασταὶ ἔχουσιν ἀνάγκην ὕλικῶν ἀποδείξεων, καὶ τοὶ αἱ ὕλικαι ἀποδείξεις πολλακίς δύνανται νὰ ἀπατώσιν. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται δι'

ἐμὲ μῆτε νὰ καταδικάσω, μῆτε νὰ σὰς κατηγορήσω. Ἄναγνωρίζω ὅτι, ὄχι μόνον ἀπέναντι τοῦ κυρίου Δὲ Σερζύ, ἀλλ' ἀπέναντι, ἀδιάφορον τίνος, θὰ εἴχετε δίκαιον διὰ τὰς κατηγορίας μου, καὶ θὰ ἦτο παράτολμον καὶ ἀνωφελές, νὰ συντάξῃ τις αὐτὰς κατὰ τύπους. Ἀφῆκα λοιπὸν τὸ παρελθὸν νὰ κρύπτεται εἰς τὸν τάφον τῆς κυρίας Δὲ Σερζύ.

— Εὐτυχῶς ! εἶπεν ἡ Βάλδα προσπαθοῦσα νὰ μειδιάσῃ ὑπεροπτικῶς· εὐτυχῶς, καὶ προσθέτω : φρονίμως.

— Ὡ! σταθῆτε, κυρία ! ὑπέλαβεν ὁ Ροβέρτος. Ἄς ἀφήσωμεν ἤδη πᾶσαν δικαστικὴν πρᾶξιν καὶ πᾶσαν ποινικὴν ἐπικύρωσιν, — χωρὶς νὰ θελήσωμεν νὰ διερευνήσωμεν τὰ ἐλατήρια καὶ τὰ αἷτια, τὰ ὅποια πάντοτε καὶ ἰσχυρῶς ἀκολουθοῦσι, κατ' ἐμέ, τὰς ἐλαφρυντικὰς περιστάσεις — ὀμιλοῦντες ἐκ συνειδήσεως καὶ πρὸς συνείδησιν, καὶ ἡ ὑμετέρα δὲν θὰ διαψεύσῃ τὴν ἰδικὴν μου, διακηρύττει καὶ βεβαιῶ ὅτι σεὶ εἴθε ἡ ἔνοχος τοῦ θανάτου τῆς κυρίας Δὲ Σερζύ.

Ἡ Βάλδα τετρομαγμένη, μόνον διὰ νευρικοῦ γέλωτος ἠδυνήθη νὰ ἀπαντήσῃ.

— Ναί, γελᾶτε ἡχηρότερον ! εἶπεν ὁ Ροβέρτος, εἶμαι πολὺ βέβαιος ὅτι φρικιάτε ἐσωτερικῶς.

Ἐγένετο παῦσις καὶ ἔπειτα πάλιν ἐπανάλαβεν :

— Ἄν τίποτε δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποδείξω, δὲν θὰ ἠδυνάμην καὶ νὰ πράξω. Ἄλλ' ἐμάντευσα κάλλιστα τὰ αἷτια, τὰ ὅποια σὰς ὤθησαν εἰς τὸ ἐγκλημα κατ' ἐκείνης, ἥτις πλέον δὲν ὑπῆρχε, καὶ ἐπετήρουν τοῦλάχιστον τὰ σχέδιά σας, καὶ αὐτὰς τὰς σκέψεις σας, ἐναντίον ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἔμενον ἀκόμη.

Ἡ Βάλδα, κατ' ἐπιφάνειαν ἀκίνητος καὶ ἀπαθής, ἀλλὰ μυχίως τεθοροβημένη, ἔλεγε κατ' ἰδίαν :

— Ποτὲ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν θὰ πιστεύσῃ μετ' ὀλίγον εἰς τὴν αὐτοχειρίαν τῆς Λουκίας !

Ὁ Ροβέρτος ἐξηκολούθησεν :

— Εἰπέτε καὶ πάλιν ὅτι αἱ κατηγορίαι καὶ αἱ ὑπόνοιαί μου στηρίζονται ἐπὶ ὑποθέσεων· ἀλλὰ, ὡς πρὸς ἐμέ, ὅ,τι ἐπράξατε, ἔρριπτεν ἀμυδρὸν φῶς ἐπὶ ἐκείνων, τὰ ὅποια ἠδύνασθε νὰ πράξητε. Μετὰ τὴν μητέρα ἦσαν τὰ τέκνα, τὰ ὅποια ἐκώλυον τὰ φιλόδοξα ὄνειροπολήματα ἢ τὴν φιλαργυρίαν ὑμῶν, καὶ τὰ ὅποια ὀφείλετε νὰ καταστρέψετε.

— Ἀφ' οὗ σκέπτομαι, εἶπε πικρῶς ἡ Βάλδα, ὅτι ὁ ἐντιμότερος καὶ ὁ ἀγνότερος ἄνθρωπος, τὸν ὅποιον ἐγνώριζον, εἶνε ἱκανὸς νὰ προβλέπῃ ἢ μᾶλλον νὰ φανταζῆται, τοιαύτας μοχθηρίας !

— Αὐτὸ εἶνε, ὡς νὰ ἐλέγετε, κυρία, ὅτι πρέπει νὰ μὴ ἦνέ τις ὑγιής, ὅπως γνωρίζῃ τὰς ἀσθενείας. Ἐμάντευσα τὰ σχέδιά σας, σὰς λέγω ! καί, ἂν πάντοτε δὲν ἐνόησα τὰ μέσα σας, παρηκολούθησα ὁμως τὰς πράξεις σας. Καὶ δὲν ἀνέμενα τὸ συμβεβηκός, ὅπως γείνη γνωστὸν ὅ,τι παρεσκευάζετε μονομαχίαν μεταξὺ τοῦ Λουκιανοῦ καὶ τοῦ κυρίου Δὲ Μοζιρόν.

— Διὰ τί λοιπὸν τότε, εἶπεν ἡ Βάλδα, ἠμποδίσαι τὴν μονομαχίαν μεταξὺ τοῦ κυρίου Δὲ Μοζιρόν καὶ ὑμῶν ; Διότι ἀγνοῶ ἂν ἀμφιβάλῃτε περὶ αὐτοῦ, ἐγὼ εἶμαι ἡ ἔμποδίσασα τὴν μονομαχίαν.

— Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ μὴ σὰς γνωρίσω χάριν δι' αὐτό, ἀπήντησεν ὁ Ροβέρτος· πιστεύω ὅτι θὰ ἐξηρόμην ἐκ τῆς μονομαχίας ταύτης ὑγιής καὶ σώος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἂν ὁ θάνατός μου ὤθει τὴν Λουκίαν εἰς ἐσχάτην ἀπόφασιν, ὁ σκοπὸς σας ὡς ἐκ τούτου θὰ προσεβλάλλετο κατὰ τὸ ἦμισυ μόνον. Λοιπὸν τὸν Λουκιανὸν κατ' ἀρχὰς ὠφείλετε νὰ ἐποφθαλιμῆτε, καὶ τὸν Λουκιανὸν ὠφείλον ἐνισχυόμενος νὰ προφυλάττω.

— Ἄ ! τὸ ἔργον ἦτο δυσχερές, καὶ εἴθε φοβερὰ ἀντίπαλος. Εἰς τὸν ἀγῶνα τούτου τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, ἀνεπτύξατε ἀνήκουστον ἰσχὺν πανουργίας καὶ θρασύ-

τητος, καὶ λέγω κατ' ἑαυτὸν ὅτι ἴσως θὰ κατεβαλλόμην, ἂν ἐβοήθουν ὑμῖν οἱ ἐπίκουροί σας ὅπως ἐβοήθησαν ἐμὲ οἱ βοηθοί μου.

— Σκέπτεται λοιπὸν ὅτι ἐνίκησεν ; Εἶπε κατ' ἰδίαν ἡ Βάλδα μετ' ἀγωνίας.

Καὶ ἐπανάλαβεν ὑψηλῇ τῇ φωνῇ :

— Μὴ ὀμιλεῖτε πλέον δι' αἰνιγματῶν· ἀλλὰ μὴ ἐλπίζετε ὅτι μὲ φοβίζετε ἢ μὲ ἐκπλήττετε διὰ τοῦ μυστηριώδους σας ἤθους. Ἡ μονομαχία αὕτη, τὴν ὁποίαν, καθ' ὑμᾶς, τοσοῦτον ἐπιτηδεῖως παρεσκευάσα, βλέπω ὅτι δὲν ἐγένετο.

— Ἐγένετο, κυρία. Ἀφῆκα τὸν τόπον τῆς μονομαχίας ὅπως σὰς συναντήσω ἐδῶ

— Τί εἴχετε νὰ κάμῃτε μετ' ἐμοῦ ;

— Εἶχον νὰ σὰς ἀντιπαραβάλλω κατὰ πρῶτον μὲ τὰς παρελθούσας πράξεις σας καὶ τὸ ἔκαμα. Εἶχον νὰ σὰς ἀποδείξω ὅτι γνωρίζω καὶ ποῦ βαδίζετε. Ἐφθασεν ἡ ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ μεταξὺ ὑμῶν καὶ ἐμοῦ μυστικῶς καὶ ὑποκόφως ἀρξάμενος πόλεμος ὀφείλει νὰ ἐξακολουθήσῃ ἢ νὰ λήξῃ σήμερον . . .

— Σὰς παρακαλῶ, ἐξηγηθῆτε, κύριε ! . . . εἶπεν ἡ Βάλδα ὄλως ἀνήσυχος.

— Ἐξηγοῦμαι, εἶπεν ὁ Ροβέρτος. Ἴδου πᾶν ὅ,τι μέλλω νὰ εἶπω.

ME'

Αἱ δύο μονομαχίαι.

Ἡ Βάλδα, ἐντείνασα τὸν τράχηλον, ἔσυρεν ἐγγύτερον τὸ θρονίον αὐτῆς. Ὁ Ροβέρτος ἐξηκολούθησεν :

— Ὅτε ἐπανήλθον χθὲς μετὰ μεσημβρίαν, ἔμαθον μετ' ἐκπλήξεως ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Λουκιανοῦ, ὅτι, παρὰ τὰς ἱεσίας μου, παροξυνθεὶς ὑπὸ τῶν προκλήσεών σας, προσέβαλε καὶ ἐπροκάλεσε τὸν κύριον Δὲ Μοζιρόν καὶ ὅτι ἐμονομάχει τὴν ἐπαύριον, εἰς τὰς ἕξ, διὰ πιστολίου. Ὁ Λουκιανὸς ἦτο ἤδη φονευμένος !

» Ἀλλὰ, μετὰ τὴν πρώτην τοῦ θάμβους καὶ τοῦ τρόμου στιγμῆν, εὐτυχῆς σκέψις ἐπήλθεν εἰς τὸ πνεῦμά μου, καὶ εἶπον κατ' ἐμαυτὸν ὅτι ἴσως ὑπάρχει μέσον νὰ σωθῇ διὰ τῆς αὐτῆς ἐπικινδύνου ὑπερβολῆς.

» Ἀμέσως ἀπηύθυνα τηλεγράφημα εἰς Νάντην εἰς τὸ πρόσωπον ὅθεν ἦλθον. Μετὰ μίαν ὥραν ἔλαβον τὴν ἀπάντησιν. Τὸ πρόσωπον, εἰς τὸ ὅποιον εἶχον γράψῃ, μοὶ ἔλεγεν ὅτι ἤρχετο διὰ τῆς νυκτερινῆς ἀμαξοστοιχίας, ἥτις διέρχεται ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ κατὰ τὴν πέμπτην ὥραν τῆς πρωίας παρὰ τέταρτον· μὲ παρεκάλει δὲ ὅπως τὸν περιμένω εἰς τὴν ἀποβάθραν τοῦ σιδηροδρόμου.

» Μόλις ἐτελείωσεν ὁ χορὸς ἐξῆλθον τῆς ἐπαύλεως τὴν πρωίαν, κατὰ τὴν τετάρτην καὶ ἡμίσειαν ὥραν.

» Ὁ Λουκιανὸς ἠθέλησε νὰ μὲ συνοδεύσῃ μέχρι τοῦ σταθμοῦ, ἀλλὰ μὲ ἀφῆκεν ὅπως ὑπάγῃ καὶ κρατήσῃ δωμάτιον εἰς γειτονικὴν ἀγροικίαν, τῆς ὁποίας ἰδιοκτῆτις ἦτο ἡ ἀδελφὴ του. Ἐκεῖ ὠδήγησα τὸ πρόσωπον, τὸ ὅποιον ἀνέμενον καὶ κατάρθωσα νὰ ἐπιτύχω παρ' αὐτοῦ γνωστοποίησιν, τὴν ὁποίαν, παρὰ τὴν ἐπιμονήν μου, μοὶ εἶχε χθὲς ἀρνηθῆ.

» Ἀφ' οὗ ἀντηλλάξαμεν ὀλίγας λέξεις μετὰ τοῦ Λουκιανοῦ καὶ ἐφωδιάσθημεν διὰ τοῦ σπουδαίου τούτου ἐφοδίου, διηυθύνθη εἰς τὸ ξενοδοχεῖον καὶ ἐκτύπησα τὴν θύραν τοῦ δωματίου τοῦ κυρίου Δὲ Μοζιρόν.

» Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμῆν ἡ ὥρα ἦτο, κατὰ τὸ ὥρολόγιόν μου, πέντε καὶ δέκα.

» Ὁ κύριος Δὲ Μοζιρόν εἶχεν ἐγερθῆ. ἢ μᾶλλον δὲν εἶχε κατακλιθῆ, καὶ ἐφαίνετο περιμένων. Ἀλλὰ βεβαίως δὲν ἦμην ἐγὼ ὁ περιμενόμενος.

» Ἐκπλήττεσθε, διότι μὲ βλέπετε, κύριε, τῷ εἶπον· ἐρχομαι διὰ τὴν μετ' ὀλίγον μονομαχίαν.

» — Δὲν εἶσθε μάρτυς, καθ' ὅσον γνωρίζω, κύριε, ἀπήντησεν· ἐν τούτοις εἶσθε ἐλεύθερος νὰ υπάγετε εἰς τὸν τόπον τῆς μονομαχίας ὡς χειρουργός· ἀλλὰ σὰς προειδοποιῶ ὅτι, ἂν ὁ κύριος Λουκιανὸς Δὲ Σερζὺ δὲν ἀποφασίσῃ νὰ ζητήσῃ συγγνώμην, ἡ παρουσία σας θὰ εἶνε ὀλοτελῶς ἀνωφελής.

» — Ναί, γνωρίζω, κύριε, ἀπεκρίθη, ὅτι ἔχετε τὴν συνήθειαν εἰς τὰς διὰ πιστολίου μονομαχίας σας νὰ φονεύετε τὸν ἀντίπαλον, τὸν ὅποιον κατεδικάσατε· ἀλλ' ἤλθον ἐδῶ ἀκριβῶς ὅπως ἐνεργήσω διὰ νὰ μεταβάλητε τὴν φορὰν ταύτην τὰς συνηθείας σας.

» — Μήπως εἶσθε παράφρων, κύριε, καὶ μοὶ ὁμιλεῖτε οὕτω;

» — Ὅχι, ὑμεῖς θὰ ἦσθε παράφρων, ἂν δὲν μὲ ἀκούσετε. Κρατῶ εἰς τὰς χεῖράς μου ἐναντίον σας ὄπλον τρομερώτερον τοῦ πιστολίου σας.

» — Ποῖον ὄπλον;

» — Μίαν συναλλαγματικὴν.

» — Δὲν ἐννοῶ. Συναλλαγματικὴν ἀνεξόφλητον; Συναλλαγματικὴν ὑπογεγραμμένην ὑπ' ἐμοῦ;

» — Ὅπισθογεγραμμένην μόνον παρ' ὑμῶν, ἀλλ' ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τῆς κυρίας Μαρουσσέ. Ἀλλ' ἡ ὑπογραφή εἶνε πλαστή.

» — Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ κύριος Δὲ Μοζιρὸν ἐξέμανη, ἦλθε πλησίον μου, καὶ τρίζων τοὺς ὀδόντας μοὶ εἶπε:

» — Ψεύδεσθε!

» Ἀλλ' ἐγὼ ἤμην ἤρεμος, ὅπως εἶμαι τὴν στιγμήν αὐτὴν καὶ ἀπήντησα μετ' ἡρεμίας:

» — Ὡ! κύριε, πιστεύετε τῷ ὄντι ὅτι τὸ ἔγγραφον ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον θὰ σὰς ἀποστείλῃ εἰς τὸ κάτεργον, κατεστράφη. Ἀλλὰ θὰ πληροφηθῆτε τόρα μετ' ὀλίγον, διότι ἐπληροφηθῆν περὶ τούτου καλῶς πρῶτον ἐγώ. Ὅτε ἐσκέφθητε ὅτι ἡ κυρία Μαρουσσέ ἦτο εἰς τὴν ἐξουσίαν σας, ὑπεγράψατε ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς τὴν συναλλαγματικὴν ταύτην.

» Ἦτο δι' ἑξ ἑβδομάδας καὶ τὸ ποσὸν ἦτο ἀρκετὰ στρογγύλον, μὰ τὴν ζωὴν μου! Τεσσαράκοντα χιλιάδες φράγκων! Ὅτε ἡ ἡμέρα τῆς ἐξαργυρώσεως ἐφθάσε, προσεποιήθητε τὸν ἀπελπιν, καὶ ἡ κυρία Μαρουσσέ εὔρε τὰς τεσσαράκοντα χιλιάδας φράγκων. Ἦγνόει δὲ ὅτι ἡ συναλλαγματικὴ ἐξεδόθη παρ' αὐτῆς.

» Καθὼς εἶδεν αὐτὴν, ἐνόησε τί εἶσθε. Ἐπλήρωσεν οὐχ ἦττον· καὶ, ὅτε ἀρχίσατε νὰ διαδραματίζετε τὴν σκηνὴν τῶν τύψεων τοῦ συνειδότος, αὐτὴ σὰς εἶπε, σὰς διεβεβαίωσεν, ὅτι ἐρρίψεν εἰς τὸ πῦρ τὴν συναλλαγματικὴν. Τὸ πρῶτον κίνημα αὐτῆς ἦτο πραγματικῶς νὰ τὸ πράξῃ, ἀλλ' ἐσκέφθη: Ἀφ' οὐ εἶχεν ἀφήσει τὴν τιμὴν αὐτῆς εἰς τὰς χεῖρας τοιοῦτου ἀνθρώπου ὡς ὑμεῖς, δὲν ἦτο ὠφέλιμον καὶ καλὸν νὰ κρατήσῃ καὶ αὕτη τὴν ἡμέτεραν; Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι ἐφύλαξε τὴν συναλλαγματικὴν. — Βλέπετε, κύριε, ὅτι τὸ ἰδικόν μου ὄπλον εἶνε τρομερώτερον τοῦ ἰδικοῦ σας.

» Ὁ κύριος Δὲ Μοζιρὸν μὲ ἤκουσεν, ὀφείλω νὰ τὸ ὁμολογήσω, μετὰ μεγίστης ψυχραιμίας· καὶ ὅτε ἐτελείωσα μοὶ εἶπεν:

» — Εἶμαι ἠναγκασμένος, κύριε, νὰ ἐπαναλάβω ὅτι ψεύδεσθε. Ἐνομίσατε λοιπὸν ὅτι θὰ ἐπίστευον εἰς τὸν λόγον σας, καὶ ὅτι διὰ τὸν φόβον ἐγκλήματος, μὴ ὑπάρχοντος, τὸ ὅποιον ὑποτίθεται ὅτι ἐγίνει εἰς τινὰ γωνίαν, εἰς τὴν ἀκτὴν τοῦ Βολταίρου, θὰ ἐφειδόμεν τῆς ζωῆς τοῦ κυρίου Λουκιανού; Ἄν ἦνε τοιαύτη ἡ ἐλπίς σας, εἶνε ἀνωφελής, καὶ λυποῦμαι, διότι σὰς γνωστοποιῶ ὅτι εἶνε σφαλερά.

» — Ἡ συναλλαγματικὴ, εἶπον, δὲν εἶνε εἰς γωνίαν οὔτε εἰς τὴν ἀκτὴν τοῦ Βολταίρου· εἶνε ἐκεῖ, εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ ἐπενδύτου μου καὶ ἂν θέλητε νὰ τὴν ἴδητε...

» — Ναί, ἐπεθύμουν νὰ τὴν ἴδω!

» Ὑπῆρχεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου τράπεζα· ἐτοπο-

θετήθη ὀπισθεν τῆς τραπέζης ταύτης, θέσας αὐτὴν μετὰξὺ τοῦ κυρίου Δὲ Μοζιρὸν καὶ ἐμοῦ, καὶ ἔσυρα ἀπὸ τοῦ θυλακίου μου σεσημασμένον χάρτην, ὀλίγον κίτρινοσθέντα, τὸν ὅποιον ἀνέπτυξα.

» Μόλις εἶδεν αὐτὸν ὁ κύριος Δὲ Μοζιρὸν ἐρρίφθη ἐπ' ἐμοῦ διὰ νὰ τὸν ἀρπάσῃ. Ἀλλ' ἀπέκρουσα τὸ κίνημα. Ἐνεκα τῆς τραπέζης ἔλαβον εὐκαιρίαν νὰ ἐπαναθέσω τὸν χάρτην εἰς τὸ θυλάκιόν μου· ἤρπασα τὸν τεταμένον τοῦ κυρίου Δὲ Μοζιρὸν βραχίονα, καὶ ἐπειδὴ εἶμαι εὐρωστότερος αὐτοῦ, τὸν ἤρπασα ἐκ τῆς παλάμης, καὶ ἐρρίψα αὐτὸν ἰσχυρῶς πρὸς τὰ ὀπίσω.

» Ἐξω φρενῶν, ἔσπευσε πρὸς τὴν κλίνην, ἔσυρε τὸ πολύκροτον, καὶ, ἀτενίζων με:

» — Τὸν χάρτην αὐτόν! ἢ σὰς φονεύω!

» — Ὅχι!

» Ἐπυροβόλησεν. Ἀλλ' εὐθὺς ἐκλίνα τὴν κεφαλὴν· ἡ σφαῖρα περιέπλεξε μόνον τὴν κόμην μου καὶ συνέτριψεν ὀπισθὲν μου τὸν ἐπὶ τῆς ἐστίας καθρέπτην.

— Ἄν σὰς ἐφόνευεν, ὁ ἀθλιός! ἀνέκραξεν ἡ Βάλδα, φρικιώσα εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ ἀνθρώπος ὅστις ἦτο ἡ ζωὴ τῆς Ἀγγελίνας, ἠδύνατο νὰ ἀποθάνῃ.

— Δὲν ὑπῆρχε κίνδυνος, κυρία, ὑπέλαβεν ἡσύχως ὁ Ροβέρτος. Ἔως ὅτου ὁ κύριος Δὲ Μοζιρὸν λάβῃ τὸν καιρὸν νὰ συνέλθῃ εἰς ἑαυτόν, ὤρμησα πρὸς αὐτόν καὶ ἀπέσπασα ἀπὸ τῶν χερῶν του τὸ πολύκροτον. Ἦμην ἰσχυρότερος ἐκεῖνου!

» Ἐκράτουν ἀνὰ χεῖρας τὸ ὄπλον, ὅτε εἰσῆλθεν ὁ ὑπηρέτης τοῦ ξενοδοχείου φοβηθεὶς ἐκ τοῦ θορύβου τῆς ἐκπυροσκοπήσεως.

» — Δὲν εἶνε τίποτε, τῷ εἶπον· ἐνῶ παρετήρουν τὸ πολύκροτον αὐτὸ ἐπυροβόλησε τυχαίως πέρασε εἰς τὸν λογαριασμὸν τὸν καθρέπτην.

» Μόλις ὁ ὑπηρέτης ἀνεχώρησε, παρετήρησα ἀτενῶς τὸν κύριον Δὲ Μοζιρὸν, ὅστις, ὡχρὸς ὡς νεκρός, ἔπεσε ἐπὶ τινος καθέδρας.

» Μετὰ τινων λεπτῶν σιωπῆν, μοὶ εἶπε δι' ἀσθενοῦς φωνῆς καὶ πικροῦ μειδιάματος:

» — Νομίζετε, δὲν εἶνε ἀληθές, κύριε, ὅτι προφανῶς εἶμαι δολοφόνος.

— Διὰ τὸ πρὸ ὀλίγου συμβάν; ὄχι, κύριε. Νομίζω ὅτι, ἐπειδὴ ἐβλέπετε τὸν ἑαυτόν σας κατεστραμμένον, κατελήφθητε ὑπὸ μανίας καὶ παραφορᾶς, καὶ ὅτι δὲν ἐγνωρίζετε πλέον τί ἐκάμνετε. Θὰ ἦσθε μάλλον δολοφόνος ἂν ἐφονεύατε μετ' ὀλίγον τὸν Λουκιανόν. Ἦλθον ἐδῶ διὰ νὰ παρακωλύσω τὸν φόνον αὐτόν, ἢ ἂν θέλετε, τὴν μονομαχίαν αὐτὴν.

» Ἐκράτουν πάντοτε εἰς τὰς χεῖρας τὸ πολύκροτον καὶ ἐπαίζων μετ' αὐτοῦ ἀφελῶς.

» — Σὰς εὐγνωμονῶ, εἶπεν ὁ κύριος Δὲ Μοζιρὸν, καθ' ὀλοκληρίαν καταβεβλημένος. Ἡ μονομαχία αὕτη ἐν τούτοις, ἄφετε νὰ εἴπω, καὶ παρὰ τὴν μεσολάβησίν σας, ἤλπισα πάντοτε ὅτι δὲν θὰ συνήπτετο. Ὁ κύριος Λουκιανὸς Δὲ Σερζὺ καὶ οἱ μάρτυρες αὐτοῦ θὰ σὰς μαρτυρήσωσιν ὅ,τι δὲν ἔπαυσα νὰ διακηρύξω εἰς αὐτούς.

» — Ναί, ἀλλ' ἀπαιτεῖτε ὥστε ὁ Λουκιανὸς νὰ σὰς ζητήσῃ συγγνώμην;

» Ὁ κύριος Δὲ Μοζιρὸν παρετήρησε τὸ ὠρολόγιόν του.

» — Δὲν δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι ἀπαιτῶ αὐτὸ ἀκόμη. Εἶχεν, εἶπε, μέχρι τῆς πέμπτης καὶ ἡμισείας ὥρας καιρόν. Ἀλλὰ μόνον τριῶν λεπτῶν προθεσμίᾳ ὑπολείπεται ἀκόμη, καὶ ἀρχίζω νὰ πιστεύω ὅτι ἐκεῖνοι ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηριζόμεν θὰ μὲ διαψεύσωσι.

» Ἠγέρθη, ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον τοῦ δωματίου του, ὅθεν βλέπει τις εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν τὴν πρὸς τὴν ἔπαυλιν ἀγούσαν καὶ κρούων ἐπὶ τῆς ὑάλου, ἐψιθύρισε μετὰξὺ τῶν ὀδόντων του:

» — Ἀρχίζω μάλιστα νὰ λέγω ὅτι ἐκεῖνοι ἐπὶ τῶν

ὁποῖον ἔβασιζόμην με ἐπρόδοσαν. Ὅχι! ἡ προδοσία εἶνε λέξις λίαν ἀσθενής! Δὲν με ἐπρόδωσαν μόνον, με ἐνέπαιξαν.

» — Περὶ τίνος ὁμιλεῖτε!

» — Ὅμιλῶ περὶ τῆς κυρίας Δὲ Σερζύ! ἀνέκραξε λυσσῶδως.

» Καὶ παρατηρῶν ἐκ νέου τὸ ὠρολόγιόν του :

» — Εἶνε πέμπτη καὶ ἡμίσεια. Ἐμπρός! βλέπω καταφανῶς ὅτι ἤμην βλάξ. Βλέπω τί ἤθελε ἡ γυνὴ αὕτη ἀπὸ ἐμέ.

» — Τί ἤθελεν;

» — Ἦθελεν... ἤθελε, μὰ τὸν θεόν! νὰ τῆς φονεύσω τὸν Λουκιανόν!

Ἄπευθυνόμενος δὲ πρὸς τὴν Βάλδα ὁ Ροβέρτος προσέθετο :

— Ἡ κατηγορία, τῆς ὁποίας εἴσθε τόσον ἀναξία, κυρία, σὰς παρακαλῶ νὰ παρατηρήσητε ὅτι δὲν προέρχεται ἐξ ἐμοῦ μόνου.

Ἡ Βάλδα, σκυθρωπὴ, ἔκαμε διὰ τῆς χειρὸς κίνημα ὡς εἰ παρεκάλει τὸν Ροβέρτον νὰ ἐξακολουθήσῃ. Ἐκεῖνος ἐξηκολούθησεν :

— Ὁ κύριος Δὲ Μοζιρόν ἐβημάτισε τότε κατὰ μῆκος ἐν τῷ δωματίῳ. Ἐπειτα, ἰστάμενος πρὸ ἐμοῦ :

» — Τώρα μεταξὺ ὑμῶν καὶ ἐμοῦ, εἶπε, πρέπει νὰ τελειώσωσι καὶ νὰ κανονισθῶσι τὰ πάντα. Καὶ πάλιν, παραδίδομαι εἰς τὴν διακρίσιν σας. Διατυπώσατε λοιπὸν τοὺς ὅρους σας.

» — Συνίστανται εἰς δύο, εἶπον. Ὁ πρῶτος εἶνε νὰ μὴ γίνῃ ἡ μονομαχία αὕτη καὶ τοῦτο, χωρὶς ἐν τοσοῦτῳ ὁ κύριος Λουκιανὸς Δὲ Σερζύ νὰ σὰς ζητήσῃ συγγνώμην. Ὁ δεύτερος εἶνε, νὰ παραιτηθῆτε διὰ παντὸς ἀπὸ πᾶν σχεδίου γάμου μεταξὺ τῆς δεσποσύνης Δὲ Σερζύ καὶ ὑμῶν.

» — Καὶ ὅταν οἱ ὅροι αὗτοι ἐκπληρωθῶσι θὰ μοὶ ἀποδώσῃτε τὴν ἀθλίαν αὕτην συναλλαγματικὴν;

» — Νομίζω ὅτι ἡ κυρία Μαρουσσέ, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει, θὰ σὰς τὴν ἀποδώσῃ.

» — Ὡ! Ὁκταβία! ἀνέκραξεν ὁ κύριος Δὲ Μοζιρόν, κτυπῶν τὸ μέτωπον ὅταν συλλογιζώμαι ὅτι αὕτη ἡ ἰδία με παρέδωκεν!

» — Μὴ κατηγορεῖτε τὴν εὐγενῆ καὶ ἀξίαν αὕτην γυναῖκα, κύριε Δὲ Μοζιρόν! Ἐγνωρίζον ὅτι αὕτη εἶχεν ἐναντίον σας τρομερὸν ὄπλον· ἀλλὰ μόλις πρὸ μιᾶς ὥρας ἔμαθον ποῖον εἶνε τὸ ὄπλον αὐτό. Χθὲς ἔτι ἠρνήθη πεισματωδῶς νὰ μοὶ τὸ παραχωρήσῃ. Μόνον ἐπὶ τῇ φρικτῇ καταστροφῇ, ἥτις θὰ προέκυπτεν ἐκ τῆς μονομαχίας, μοὶ ἔδωκεν αὐτὸ διὰ νὰ σὰς δέσῃ τὰς χεῖρας καὶ σώσῃ τὸν φίλον μου.

» — Ναί, ἀλλ' ἐμέ, με κατέστρεψεν.

» — Ποῖος ἐκ τῶν δύο εἶνε ἔνοχος; ὅταν οἱ δύο ὅροι ἐκπληρωθῶσι αὕτη οὐδὲν τοῦ λοιποῦ θὰ ἔχη κοινὸν μετ' ὑμῶν καὶ θὰ ἐπανορθῶσῃ τὸ ὀλέθριον καὶ ἀτυχὲς αὐτὸ ἔγγραφον· ἐμπιστεύθητε εἰς τὴν γενναϊότητά της.

» — Ἐμπρός, ἔστω, εἶπεν ὁ κύριος Δὲ Μοζιρόν. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἔχω ἐγὼ ὄρους νὰ σὰς προβάλλω, ἔχω ὅμως νὰ ζητήσω παραχωρήσεις. Εἴπατε, ἂν ἀγαπᾶτε, εἰς τὴν κυρίαν Δὲ Σερζύ, ἡ ὁποία ἀναμφιβόλως εἶνε ἐχθρὰ σας, ὅπως εἶνε καὶ ἰδικῆ μου, διὰ ποίου μέρους με ἠναγκάσατε εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν· ἐκτιμῶ αὕτην ὀλίγον, καὶ ἀξίζει ἀκόμη ὀλιγώτερον ἐμοῦ. Ἀλλά, σὰς παρακαλῶ, νὰ μὴ εἴπητε τίποτε εἰς τὸν κύριον Δὲ Σερζύ, ἐν ἧ περιπτώσει ἤθελον παραβῆ τὰς ὑποχρεώσεις μου, καὶ ἀφ' οὗ ἤθελον παραιτηθῆ τῆς χειρὸς τῆς δεσποσύνης Λουκίας.

» — Συμφωνῶ με ὑμᾶς κατὰ τοῦτο, κύριε, εἶπον· ἀλλὰ πρὸς ἀσφάλειαν θὰ κρατῶ τὴν συναλλαγματικὴν, μέχρις οὗ ἐξασφαλισθῶ περὶ τῆς πλήρους ἐκτελέσεως τῆς ὑποσχέσεώς σας.

» — Δηλαδῆ, ὑπέλαβεν, ὅταν ἡ δεσποσύνη Δὲ Σερζύ

νυμφευθῆ μετ' ἄλλου; Καλῶς! Θὰ περιμείνω μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Ἀλλὰ μὴ ἀρνηθῆτε τὴν ἄλλην αἴτησιν, τὴν ὁποίαν σὰς ἀπηύθυνε.

» — Ποῖαν;

» — Εἴπατε πρὸ ὀλίγου ὅτι ἡ μονομαχία αὕτη δὲν θὰ ἐγίνετο. Πρέπει νὰ γείνη, κύριε. Συμφωνήσατε μετ' ἐμοῦ νὰ μὴ ἀναβληθῇ. Ἐνθυμήθητε ὅτι ἐχαρκτηρίσθη ὡς κλέπτῃς καὶ ἐρραπίσθη ὑπὸ τοῦ κυρίου Λουκιανοῦ. Γνωρίζει ἐν τοσοῦτῳ καλῶς, καὶ ὑμεῖς ἐπ' ἴσης δὲν ἀγνοεῖτε, ὅτι δὲν ἠπάτων ποσῶς εἰς τὸ παιγνίδιον! Δὲν εἶμαι ἄνανδρος, κύριε· καὶ δὲν δύναμαι, δὲν θέλω, νὰ νομισθῶ τοιοῦτος! Παίζω λίαν εὐκόλως, λίαν σκληρῶς, μετὰ τῆς ζωῆς τῶν ἄλλων, καὶ θὰ σὰς ἔδιδον τὴν ἀποτρόπαιον ἀπόδειξιν· ἀλλ' ἐπίσης διακινδυνεύω καὶ τὴν ἰδίαν μου ζωὴν. Μοὶ εἶνε, τὴν μάλιστα, λίαν ἀδιάφορον, ἂν ἀποθάνω· ἀλλ' εὗρατε καλὸν ὅτι ἐπιμένω ἀκόμη νὰ μὴ ἀποθάνω ἠτιμασμένος. Ἀφήσατε τὴν μονομαχίαν αὕτην νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον της, κύριε, σὰς ἰκετεύω περὶ τούτου. Μείνατε βέβαιος ὅτι ὁ κύριος Λουκιανὸς Δὲ Σερζύ θὰ ἐξέλιθῃ ὑγίης καὶ σφῶς, ἀφ' οὗ καὶ μίαν μόνην σταγόνα αἵματος ἂν ἐλάμβανον παρ' αὐτοῦ, θὰ ἐλαμβάνετε περιπλέον τῆς ζωῆς μου. Ἀλλὰ τέλος, ἀφ' οὗ δὲν εἶμαι δειλός, σὰς παρακαλῶ, σὰς ὀρκίζω, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ μὴ φανῶ τοιοῦτος.

» Ἐδίστασα ἐπὶ στιγμὴν· ἀλλὰ τὸ ὕψος αὐτοῦ ἦτο τόσον εἰλικρινές, εἶχεν ἐν τῷ βλέμματι αὐτοῦ τοιαύτην στενοχωρίαν, ὥστε ἔκτειρα τὸν δυστυχῆ τοῦτον.

» — Συγκατανεύω, εἶπον.

» — Ἄ! εὐχαριστῶ! ἔκραξε παραφόρως. Εἶνε καιρὸς πρὸς μεταβάσιν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Ἄς μεταβῶμεν ἐκεῖ ἕκαστος χωριστά. Μὴ εἴπατε τίποτε εἰς τὸν κύριον Λουκιανὸν περὶ τῶν μεταξὺ ἡμῶν συμβάντων καὶ ἀφετέ με νὰ ἐνεργήσω.

Ἡ Βάλδα ἤκραστο ἀφωσος, ἀκίνητος, με προσηλωμένον βλέμμα, με συνεσφιγμένα χεῖλη, θεωροῦσα τὸ ἀποτρόπαιον αὐτῆς σχέδιον κατὰ τὸ ἥμισυ καταραγέν· ὀλιγώτερον πεφοβισμένη ἴσως δι' ὅ,τι ἐστερήθη, ἢ δι' ὅ,τι ἐπέτυχεν.

Ἐρριπτε δὲ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν λάθρα ἀγωνιῶν βλέμμα ἐπὶ τὸν Ροβέρτον, ὅστις περιχαρὴς διότι ἐσώθη ὁ Λουκιανός, ἐφαίνετο ὅτι ποσῶς δὲν ἐνεθυμεῖτο τὴν Λουκίαν.

Μετὰ τινα παῦσιν, ὁ Ροβέρτος ἐκπληκτος ὀλίγον ἐκ τῆς βαθείας ταύτης σιωπῆς, ἐξηκολούθησεν :

— Θὰ ἦσθε ἴσως τώρα, κυρία, κατὰ τι περίεργος, ἀφ' οὗ ἐμάθατε τὴν ἔκβασιν τῆς μονομαχίας αὐτῆς. Δὲν θὰ εἴπω ὅτι ὁ κύριος Δὲ Μοζιρόν ἀπηλλάγη ἕνεκα τούτου, τὸ παρελθόν του βαρύνει ἐπ' αὐτοῦ σφόδρα βαρέως διὰ τοῦτο· ἀλλὰ τέλος θὰ ἴδητε ὅτι ἀπεσύρθη καὶ τὴν φορὰν αὕτην ἀπὸ τῆς δυσχεροῦς καὶ ἐπικινδυνουόδου, εἰς ἣν εἶχεν εἰσέλθει.

» Καθ' ἣν στιγμὴν ἐξήλθε μετ' ἐμοῦ ἐκ τοῦ ξενοδοχείου, με παρεκάλει νὰ λάβῃ τὰ χρεῖά της, ἔχων, μοὶ εἶπε, νὰ γράψῃ ἐπιστολὴν τινα.

» Ἦτο ἀκριβῶς ἕκτη ὥρα, ὅτε ἔφθασα ἐπὶ τοῦ πεδίου. Ὁ Λουκιανός καὶ οἱ τέσσαρες μάρτυρες ἦσαν ἤδη ἐκεῖ.

» Ὁ κύριος Δὲ Μοζιρόν, ὅστις εἶχε παρακολουθήσει ἀντίθετον διεύθυνσιν, ἔφατος συγχρόνως με ἐμέ.

» Δὲν ἔλαβον καιρὸν νὰ ὁμιλήσω εἰς τὸν κύριον Λουκιανόν, καὶ ἂν ἀκόμη ἤθελον. Ἀλλ' ἤμην βέβαιος περὶ τῆς ἀφοβίας αὐτοῦ, καὶ εἶχον ὑποσχεθῆ εἰς τὸν κύριον Δὲ Μοζιρόν ὅτι θὰ τηρήσω σιωπὴν.

» Ἐχαιρετίσθησαν ἑκατέρωθεν.

» Οἱ ὅροι εἶχον κανονισθῆ πρότερον. Οἱ ἀντίπαλοι ἐτοποθετήθησαν εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι καὶ πέντε βημάτων, ἔχοντες τὸ πλεονέκτημα νὰ προχωρῶσιν ἀνὰ πέντε βήματα, καὶ νὰ ἀποσύρωνται κατὰ βούλησιν.

[Ἐπεται τὸ τέλος].

Ι Σ Π Α Ν Ι Α

«Κύριε! ὁ ἐκ τυπικοῦ καθήκοντος προσερχόμενος ἐνώπιόν σας καὶ τιθέμενος ὑπὸ τὰς διαταγὰς σας, εἶνε ὁ ὑπὸ τῆς ἱερᾶς καθολικῆς ψήφου ἐκλεχθεὶς δήμαρχος Σαραγώσσης, καὶ οὐχὶ ἡ ταπεινὴ μου προσωπικότης καὶ ὁ πλήρης δημοκρατικῶν πεποιθήσεων ἄνθρωπος. Μέλlete νὰ εἰσέλθετε εἰς πόλιν, ἡ ὁποία, ἔμπλεως ἤδη δόξης, φέρει τὸν ἀναφαίρετον τίτλον τῆς ἡρωικῆς, εἰς πόλιν ἡ ὁποία, ὅτε εἶδε τὴν ἐθνικὴν αὐτῆς ἀκεραιότητα δεακινδυνεύουσαν, μετεβλήθη εἰς νέαν Νουμαντίαν, εἰς πόλιν ἡ ὁποία ἐζηυτέλισε τὰ ναπολεόντεια στρατεύματα διὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν θριάμβων...

Ἡ Σαραγώσση ὑπῆρξεν ὁ πρόσκοπος τῆς ἐλευθερίας. Οὐδεμία κυβέρνησις τῆ ἐφάνη ποτὲ ἀρκετὰ φιλελευθέρα... Εἰς τὰ στήθη οὐδενὸς ἐκ τῶν τέκνων τῆς ἐνεφάλευσέ ποτε ἡ προδοσία... Εἰσέλθετε λοιπὸν εἰς Σαραγώσσαν. Ἐὰν δὲν ἔχετε θάρρος, οὐτε θὰ λάβετε ἀνάγκην αὐτοῦ, διότι τὰ τέκνα τῆς ἀείποτε ἡρωικῆς μητρὸς εἶνε μετὰ παρρησίας ἀνδρεῖα καὶ ἀνίκανα νὰ μετέλθωσι προδοσίαν. Δὲν ὑπάρχει ἀσπίς, οὐτε στρατὸς γενναϊότερος, ὅπως ὑπερασπίσῃ κατὰ τὰς στιγμὰς ταύτας τὸ πρόσωπόν σας ἢ ἡ χρηστότης τῶν ἀπογόνων τοῦ Παλαφῶξ, καθόσον καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ των εὐρίσκουσιν ὑπὸ τὰς στέγας αὐτῶν ἱερὸν ἄσυλον. Σκέφθητε καὶ μελετήσατε καλῶς, ὅτι ἐὰν ἀκολουθήσετε σταθερῶς τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἐὰν κατορθώσετε νὰ τηρηθῶσι παρὰ πάντων οἱ νόμοι τῆς αὐστηροτέρας ἠθικῆς, ἐὰν προστατεύσετε τὸν παραγωγόν, ὅστις μέχρι τοῦδε δίδει τόσον πολὺ καὶ λαμβάνει τόσον ὀλίγον, ἐὰν ὑποστηρίξετε τὴν ἀλήθειαν τῆς ψήφου, ἐὰν ἡ Σαραγώσση καὶ ἡ Ἰσπανία θὰ σὰς ὀφείλωσι μίαν ἡμέραν τὴν πλήρωσιν τῶν ἱερῶν πόθων τῆς πλειονότητος τοῦ μεγάλου τούτου λαοῦ, τὸν ὅποιον ἔρχεσθε νὰ γνωρίσετε, τότε, ἴσως, θὰ σὰς περιουσιώδη λαμπρότερος τίτλος ἢ ἐκεῖνος τοῦ βασιλέως. Θὰ εἴσθε ὁ πρῶτος πολίτης τοῦ ἔθνους, καὶ ὁ μᾶλλον ἀγαπητὸς ἐν Σαραγώσση καὶ ἡ Ἰσπανικὴ Δημοκρατία θὰ σὰς ὀφείλῃ τὴν πλήρη εὐτυχίαν της».

Εἰς τὸν λόγον τοῦτον, οὐτινος τὸ συμπέρασμα ἦτο: — Δὲν σὲ ἀναγνωρίζομεν ὡς βασιλέα, σοῦ ἐπιτρέπομεν ὅμως νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν πόλιν μας, χωρὶς φόβον ὅτι θὰ σὲ φονεύσωμεν, διότι οἱ ἥρωες δὲν φονεύουν διὰ προδοσίας, καὶ ἐὰν εἶσαι καλὸς καὶ μᾶς ὑπηρετήσης εὐδίκως, ἴσως συναίεσωμεν νὰ σὲ ἀνεχθῶμεν ὡς πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας—, ὁ βασιλεὺς ἀπήντησε δι' ἐνὸς γλυκυπέκου μειδιάματος, ὅπερ ἐσήμαινε: —Μεγάλη ἡ καλοσύνη σας!— καὶ ἔσφιγγε τὴν χεῖρα τοῦ δημάρχου, πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν πάντων τῶν παρισταμένων. Μεθ' ὃ ἵππευσε καὶ εἰσῆλθεν εἰς Σαραγώσσαν.

Ὁ λαὸς, ὡς λέγουσι, τὸν ὑπεδέχθη γηθοσύνως, πολλαὶ δὲ κυραὶ ἔρριπτον ἐκ τῶν ἐξωστῶν κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ στίχου, στεφάνους ἐξ ἀνθέων καὶ περιστερὰς. Εἰς τινὰ μέρη οἱ συνοδεύοντες αὐτὸν στρατηγοὶ Κορδόβας καὶ Ρώσελ ἠναγκάσθησαν, διὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν ἵππων, νὰ ἀραιώσωσι τὸ πλῆθος, ὅπως διανοιξῶσιν αὐτῷ δίοδον.

Ἐνῶ εἰσῆρχετο εἰς τὴν ὁδὸν Κόζο, γυνὴ τις ἐκ τοῦ λαοῦ ἐπροχώρησεν ὅπως τῷ ἐγχειρίσῃ ἀναφορὰν. Ὁ βασιλεὺς, ὅστις εἶχεν ἤδη ἀντιπαρέλθει, ἐνόησε τοῦτο, ἐστράφη ὀπίσω καὶ τὴν ἔλαβε.

Μετ' ὀλίγον προσῆλθεν ἐνώπιόν του εἰς ἀνθρακεὺς καὶ τῷ ἔτεινε τὴν καταμαυρισμένην χεῖρά του. Ὁ βασιλεὺς τὴν ἔσφιγγεν.

Ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Ἀγίας Ἐργράτσιας ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ ὀμίλου πολυτελῶς μετημφιεσμένων εἰς νάνους καὶ γίγαντας, οἵτινες τὸν ἐχαιρέτισαν διὰ τινῶν ἀρχαίων ἐθνικῶν χορῶν, ἐν μέσῳ τῶν φρενητιωδῶν ζητωκραυγῶν τοῦ πλῆθους.

Οὕτω διέσχισεν ὄλην τὴν πόλιν.

Τὴν ἐπιούσαν ἐπεσκέφθη τὸν ναὸν τῆς Παναγίας τοῦ Pilar, τὰ νοσοκομεῖα, τὰς φυλακὰς, τὸ θέατρον τῶν ταυρομαχιῶν, παντοῦ δὲ τὸν ὑπεδέχοντο μετ' ἐνθουσιασμοῦ πᾶν ἄλλο ἐμφαίνοντος ἢ μίσος κατὰ τῆς μοναρχίας, πρὸς ἐνδόμυχον θλιψιν τοῦ συνοδεύοντος αὐτὸν δημάρχου, οὐτινος ἡ ἐπιθυμία ἦτο ὅπως ὁ λαὸς τῆς Σαραγώσσης περιωρίζετο εἰς τὴν τήρησιν τῆς ἑκτῆς ἐντολῆς— «οὐ φονεύσης» — ἐπικυρῶν οὕτω τὰς μετριόφρονας διαθεβαιώσεις του.

Ἐνθουσιῶδους ὑποδοχῆς ἔτυχεν ἐπίσης ὁ βασιλεὺς κατὰ τὴν ἀπὸ Σαραγώσσης εἰς Λουκρόνιον μετάβασίν του. Ἐν Λουκρόνιῳ, ἐν μέσῳ ἀναριθμητῶν πλήθους χωρικῶν, ἐθνοφυλάκων, γυναικῶν, παιδίων, εἶδε κατὰ πρῶτον τὸν σεβάσμιον στρατηγὸν Ἐσπαρτέρον. Ὅταν εἶδον ἀλλήλους, ἔτρεξεν ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον. Ὁ στρατηγὸς ἐζήτησε τὴν χεῖρα τοῦ βασιλέως, ὁ βασιλεὺς τῷ ἤνοιξε τὰς ἀγκάλας. Τὸ πλῆθος ἐξερράγη εἰς χαρμυσίνους ζητωκραυγὰς.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ ἐνδοξὸς στρατιώτης μετὰ φωνῆς συγκεκινημένης, ὁ λαὸς σας ὑποδέχεται μετὰ πατριωτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, διότι διαβλέπει ἐν τῷ νεαρῷ αὐτοῦ Μονάρχῃ τὸ ἀσφαλέστερον στήριγμα τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐθνικῆς αὐτοῦ ἀνεξαρτησίας, εἶνε δὲ βέβαιος ὅτι ἐὰν οἱ ἐχθροὶ τῆς εὐδαιμονίας ἡμῶν ἤθελον ἀποπειραθῆναι νὰ διαταράξωσιν αὐτήν, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης, ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν πιστῶν ὑπηκόων του θὰ πατάξῃ καὶ θὰ κατατροπώσῃ αὐτούς. Ἡ φθίνουσα ὄσημέραι ὑγεία μου δὲν μοὶ ἐπέτρεψε νὰ ἔλθω εἰς Μαδρίτην νὰ συγχαρῶ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα καὶ τὴν σεπτὴν Ἀνασσαν ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει ὑμῶν εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ἀγίου Φερδινάνδου. Σήμερον πράττω τοῦτο καὶ ἐπαναλαμβάνω ἀπαξ ἔτι ὅτι θὰ ὑπηρετήσω πιστῶς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα ὡς βασιλέα τῆς Ἰσπανίας, ἐκλεχθέντα ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς βουλήσεως. Μεγαλειότατε, ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἔχω πτωχικὸν οἶκον. Σὰς τὸν προσφέρω καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ τιμήσετε αὐτὸν διὰ τῆς παρουσίας σας.

Διὰ τῶν ἀπλῶν τούτων λόγων προσηγορεύθη ὁ νέος βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ γεροντοτέρου, ἀγαπητοτέρου καὶ ἐνδοξοτέρου τῶν ὑπηκόων του. Ἀἴσιος οἰωνός, πρὸς τὸν ὅποιον ὅμως τὰ συμβᾶντα κακῶς ἀνταπεκρίθησαν!

Περὶ τὸ μεσονύκτιον μετέβην εἰς τι θέατρον μετρίου μεγέθους, κείμενον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κόζο καὶ ὀλίγον ἀπέχον τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος, ἐνθα εἶδιδετο χορὸς μετημφιεσμένων. Οἱ μετημφιεσμένοι ἦσαν ὀλίγοι καὶ πτωχοί, ὑπῆρχεν ὅμως κατ' ἀντιθεσιν ἀπειρον πλῆθος, οὐτινος ἰκανὸν μέρος ἐχώρευε μανιωδῶς.

Ἐὰν δὲν ἐπληττον τὴν ἀκοήν μου ἦχοι ξένης γλώσσης, θὰ ἐνόμιζον ὅτι παρευρισκόμην εἰς χορὸν ἐντὸς ἰταλικοῦ θεάτρου. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ πρόσωπα μοὶ ἐφαίνοντο ὡς νὰ μοὶ ἦσαν γνωστά. Ἐπειτα ἡ αὐτὴ σύγχυσις, ἡ αὐτὴ οἰκειότης περὶ τὴν ἔκφρασιν καὶ τὰς κινήσεις, ἡ αὐτὴ ἐλευθερία τοῦ νὰ μεταβάλλωσι τὸν χορὸν εἰς ταραχώδη καὶ φρενητιώδη πηδήματα.

Ἐκ τῶν ἑκατὸν χορευτικῶν ζευγῶν, τῶν διελθόντων

ἔμπροσθέν μου, ἐν μόνον ἐνετυπώθη εἰς τὴν μνήμην μου. Εἰς νεανίας, εἰκοσαέτης περίπου, ὑψηλός, εὐμελής, λευκός με μεγάλους μαύρους ὀφθαλμούς καὶ μία νεανίας τῆς αὐτῆς ἡλικίας, μελαγχροινὴ ὡς κόρη τῆς Ἀνδαλουσίας, ἀμφοτέροι ὠρατοὶ καὶ ἀγέωχοι, φέροντες τὴν ἀρχαίαν ἀραγωνικὴν περιβολήν, ἐνηγκαλισμένοι σφιγκτὰ σφιγκτὰ, μετὰ πρόσωπα τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου, ὡς εἰ ὁ εἰς ἤθελε νὰ ἀναπνεύσῃ τὴν ἀναπνοὴν τοῦ ἄλλου, ἐρυθροὶ ὡς δύο ρόδα καὶ ἀστράπτοντες ἐκ χαρᾶς. Διέσχίζον τὸ πλῆθος, ρίπτοντες πέριξ ὑπεροπτικὸν βλέμμα, χίλιοι δὲ ὀφθαλμοὶ τοὺς παρηκολούθουν καὶ ἠκούστο ὑπόκωφος ψιθυρισμὸς θαυμασμοῦ καὶ φθόνου.

Ἐξερχόμενος τοῦ θεάτρου, ἔστην πρὸς στιγμὴν εἰς τὴν θύραν ἵνα τοὺς ἴδω καὶ πάλιν διερχομένους, καὶ ἀκολούθως ἐπέστρεψα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον μόνος καὶ μελαγχολικός.

Τὴν πρωτὰν τῆς ἐπιούσης ἀνεχώρησα εἰς τὴν Παλαιὰν Καστιλίαν.

Γ

ΒΟΥΡΓΟΣ

Ἴνα μεταβῆ τις ἐκ Σαραγώσσης εἰς Βούργον, πρωτεύουσαν τῆς Παλαιᾶς Καστιλίας, ἀνέρχεται ὀλοκλήρον τὴν μεγάλην κοιλάδα τοῦ Ἰβηρος, διασχίζων μέρος τῆς Ἀραγῶνος καὶ μέρος τῆς Ναβάρρας, μέχρι τῆς πόλεως Μιράνδης, κειμένης ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Γαλλίας, ἧτις διέρχεται διὰ τοῦ Ἁγίου Σεβαστιανοῦ καὶ τῆς Βαυῶνης.

Ὁ τόπος εἶνε πλήρης ἱστορικῶν ἀναμνήσεων, ἐρείπιων, μνημείων, ἐνδόξων ὀνομάτων. Πᾶν χωρίον ἐνθυμίζει μίαν μάχην, πᾶσα ἐπαρχία ἓνα πόλεμον.

Ἐν Τουδέλῃ οἱ Γάλλοι ἐνίκησαν τὸν στρατηγὸν Καστάνον. Ἐν Καλαχώρρα ὁ Σερτόριος ἀπέκρουσε τὸν Πομπήιον. Ἐν Ναυαρρέτῃ ὁ Ἑρρικός Τρανσταμάρε ἠττήθη ὑπὸ Πέτρου τοῦ Σκληροῦ.

Ἐν Ἀγογκίλλω σώζονται τὰ ἴχνη τῆς πόλεως Ἐγῶνος, ἐν Ἀλκανάδρῃ τὰ ἐρείπια ρωμαϊκοῦ τινὸς ὑδραγωγείου καὶ ἐν Λουκρονίῳ τὰ λείψανα ἀραβικῆς γεφύρας.

Ὁ νοῦς ὑφίσταται κόπῳσιν ἀνατρέχων εἰς ἀναμνήσεις τῶσων αἰῶνων καὶ τῶσων λαῶν καὶ μετὰ τοῦ νοῦ κούραζεται καὶ ὁ ὀφθαλμός.

Ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἡ ἐξοχικὴ ὄψις μεταβάλλεται. Παρὰ τὴν Σαραγῶσσαν ὑπάρχουσιν ἀγροὶ χλοεροὶ, μετὰ οἰκιῶν ἀγροτικῶν καὶ δρομίσκων ὀφιοειδῶν, μέσῳ τῶν ὁποίων βλέπει τις χωρικοὺς τετυλιγμένους διὰ τῶν ποικιλοχρῶμων αὐτῶν σαλίων, ὄνου, ἀμάξια φορτηγὰ.

(Ἐπεταί συνέχεια).

Π. Α. ΒΑΛΒΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑΚΙΑ

7

Ἀγαπητέ μου,

Σοῦ στέλνω τ' Ἀμάραντα τοῦ Δροσίνῃ. Ἡ αἰτησίς σου με εὐχαρίστησε γιατί μου δίνει αἰτία νὰ σοῦ πῶ λίγα λόγια καὶ γι' αὐτὰ. Εἶνε βέβαια ἡ περὶ καλὴ συλλογὴ ἀπ' ὅσες τύπωσε ὡς τὴν ὁ Δροσίνῃς καὶ σημειώνει μιὰ μεγάλη καὶ ὀλοφάνερη πρόοδο στὸ δαφνόστρωτο δρόμο τοῦ ποιητῆ. Μὰ κείνο ποῦ παρατήρησα με ἰδιαίτερη χαρὰ στὰ Ἀμάραντα εἶνε ἡ ἀπολευτέρωσις τῆς Τέχνης ἀπ' τὸ βαρὺ ζυγὸ τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων καὶ τῆς τοπικῆς χροιάς. Νὰ σημειῶ βέβαιον γιὰ μένα προκοπῆς. Τὸ βιβλίον τοῦ τὰ ἔχει καὶ τὰ δύο, μὰ ὅσο πρέπει ἐν φ' σὲ παλαιότερά του

βιβλία ἡ ἐπίδρασις τῶν κακῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ κακοῦ παραδείγματος, ἔβλαψε κάπως τὴν Τέχνην του.

Ἔτσι μοῦ φαίνεται. Σὲ κάθε φιλολογικὸ ἔργο βέβαια ἡ τοπικὴ χροιά εἶνε στοιχεῖο ἀπαραίτητο δὲν εἶνε τὴν ἰδίαν καί σου λέω πῶς καὶ τί, φθάνει πῶς τὸ παραδέχομαι. Μὰ οἱ δικοὶ μας ἐπαραξήγησαν ἢ ἐπαραξήλωσαν τὸ πρᾶγμα ε' ἕναν τέτοιον βαθμὸν, ποῦ ἐπίστεψαν τὴν τοπικὴν χροιά γιὰ τὸ Α καὶ Ω τῆς τέχνης τους. Ἐβλεπες τὰ δράματά τους καὶ ἦταν αἰῶνια μὲ ἀπερβολικὴ καὶ παραλλαγμένη ἱστορία τῆς κλεφτουριάς· τὰ διηγήματά τους ἀπλῆς λαογραφίαις ἢ ὁδοιπορικῆς σημειώσεως, τὰ ποιήματά τους ὅλα λόγοι πατριωτικοὶ στὴν 25 Μαρτίου. Ὁ ρωμῆος εἶνε πάντα λογᾶς· καὶ ὅταν γράφῃ δὲν ἀφίνει ποτὲ τὴν περίστασις νὰ δείξῃ τὸν πολὺ καὶ ἀκαρπο πατριωτισμὸν του. Αὐτὸ ἔνα· ἔπειτα ἡ παντοτεινὴ ἔλλειψις κάθε αἰσθητικῆς μόρφωσης, ἡ ἀγνοία τῶν στοιχείων τῆς ἐπιστήμης καὶ τὸ κακὸ παράδειγμα τῶν μηδενικῶν, ποῦ στὸν τόπον μας περνοῦσαν τόσον καιρὸ γιὰ κεφάλια, ἔφεραν τὰ ἐλεεινὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα. Ἡ φιλολογία μας βρωμᾶ ἀπὸ σαβινισμό, ὅπως ἓνα πτώμα ἀπὸ μυρωδικὰ. Ἡ προσποίηση καὶ ἡ προσπάθεια τίποτα δὲν κάνουν! πρέπει ν' ἀφίνεται τὸ πρᾶγμα στὸ φυσικὸν του καὶ ἂν ἤμαστε τόντις ρωμῆοι—ἀξιοὶ γιὰ δικὸν μας ὄνομα καὶ δικὸν μας ἔθνος—μὴ φοβᾶστε καὶ θὰ μυρίσῃ μονάχον τοῦ ἀπὸ ρωμηοσύνη!

Πολλοὶ ἀκόμα ἔχουν τὴν ἰδέαν πῶς φτάνει νὰ ἦνε ἓνα ἔργο ἐθνικὸ γιὰ νὰ ἦνε ἔργο· ἐν φ', ἐξ ἐναντίας, ἡ ἐπιστήμη μᾶς διδάσκει πῶς φτάνει νὰ ἦνε ἔργο, γιὰ νὰ ἦνε ἐθνικόν. Ἡ τοπικὴ χροιά εἶνε χρειαζομένη· μὰ πολὺ λεπτὴ καὶ γλυκεῖα ὅπως πρέπει σ' ἓνα καλλιτέχνημα, γιὰτὶ ὅπως τὴ μεταχειρίζονται οἱ περισσότεροι τὴν ἰδίαν, μοιάζει μετὰ τὸ πρόστυχο χρῶμα ποῦ βάζουν στῆς χονδροζωγραφίαις τῶν τοίχων τους οἱ ταβερνιάριδες.

Αὐτὸ ὁ Δροσίνῃς τὸ κατάλαβε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον. Τὴν πάλιν τοῦ τὴν ἔβλεπ' ἀπὸ πολὺν καιρὸν. Στὸ τελευταῖόν του βιβλίον ἡ Τέχνη βγήκε νικητρία. Διάβασε τὰ Προϊνά του Ὀνειρα νὰ ἰδῆς· καὶ πὲς μου ἂν σε μέλη τι εἶνε οἱ Ἀντίλαοί του, ρομέτικοὶ ἢ τούρτικοὶ ἀντίλαλοι.

Γιὰ τ' Ἀμάραντα ἤθελα νὰ σοῦ γράψω περισσότερα. Μὰ φοβᾶμαι μήπως τὸ γραμματάκι μου γίνῃ ἔτσι γράμμα.

ὁ φίλος σου

ΚΡΥΦΟΣ

8.

Ἀγαπητέ μου,

Ὁ Βάλτερ Σκῶτ ε' ἓνα τοῦ μυθιστορήματα, ποῦ εἶνε σωστὴ αὐτοβιογραφία τοῦ συγγραφέα, λέει γιὰ τὸν ἥρωά του, δηλαδὴ γιὰ τὸν ἑαυτὸν του, πῶς ἔγεινε πολυμαθὴς γιὰτὶ... δὲν εἶχε τὰ μέσα ν' ἀγοράζῃ πολλὰ βιβλία. «Ἐνας ἀπ' τοὺς λόγους—γράφει—ποῦ στὴν τελευταία κοινωνικὴ Τάξιν βρίσκει κανεὶς συχνὰ παραδείγματα πολυμαθείας, εἶνε τὸ πῶς ὁ φτωχὸς φιλαναγνώστης, μὴ ἔχωντας παρὰ λίγα βιβλία γιὰ νὰ ικανοποιῆ τὴν ὄρεξίν του, βρίσκειται ἀναγκασμένος νὰ γράφῃ καλὰ στὴ μνήμη του αὐτὰ ποῦ ἔχει, πρὶν μπορέσῃ νὰποχτήσῃ ἄλλα.»

Ὁ Ἑρβετ Σπένσερ γιὰ νὰποδείξῃ στὴν Κοινωνιολογία τὴν πρότασις πῶς «τὰποτελέσματα δὲν εἶνε πάντα ἀνάλογα μετὰ τὰ μέσα ποῦ μεταχειρίζεται κανεὶς,» μὲς τὰ πολλὰ παραδείγματα φέρνει μετὰ ἄλλα λόγια καὶ τὴν ἰδίαν γνώμη τοῦ συμπατριώτη του μυθιστοριογράφου. «Ὅλοι εἶνε σύμφωνοι—λέγει ὁ μεγάλος φιλόσοφος—πῶς οἱ περὶ ἐξοχοὶ σήμερα σὲ μάθησι καὶ εὐφυΐα, εἶνε τὸ περισσότερο ἀπὸ κείνους ποῦ ἀπάντησαν τῆς μεγαλήτερας δυσκολίας γιὰ νὰποχτήσουν βιβλία.»

Τί περίεργον αὐτὸ κοινωνικὸν φαινόμενον, ὅπως τὸ παρατηρεῖ ὁ ἕνας καὶ ὅπως τὸ ἐξηγεῖ ὁ ἄλλος, μπορεῖ νὰ μας

δώση έναν πολύ ωφέλιμο και πραχτικόν κανόνα γιὰ τὴ μελέτη μας. «Εἶτε ἔχεις, εἶτε δὲν ἔχεις τὰ μέσα — λίγα βιβλία καὶ καλὸ διάβασμα.» Νὰ ἔνα σύντομο πρόγραμμα μ' ἐξάιρετ' ἀποτελέσματα. Ξέρεις τὴν παλαιὴ γνῶμη γιὰ τὰ τρία διαβάσματα κάθε βιβλίου. Τὸ πρῶτο, λέγουν, γίνεται γιὰ νὰ πάρουμε μὴν ἀπλήν ιδέα· τὸ δεύτερο γιὰ νὰ το καταλάβουμε· τὸ τρίτο γιὰ νὰ το μάθουμε. Ἐγὼ ὁμως λέω πῶς χρειάζεται καὶ ἕνα ἄλλο ἀκόμη διάβασμα γιὰ νὰ το χωνέψουμε. Μάλιστα ἂν ἡ ἐπανάληψη γένη σὲ διάφορες ἐποχές, εἶνε περὶ ἀποτελεσματικὴ, γιατί λαβαίνουμε ἔτσι τὴν ωφέλιμη εὐκαιρία νὰ συγκρίνουμε τῆς παλῆς μας γνώσεως μὲ τῆς νέης ποῦ ἀποκτήσαμε, καὶ γιατί ἀπὸ ἕνα βιβλίον ποῦ ξαναδιαβάζουμε σήμερα, μαθαίνουμε ἕνα σωρὸ πράγματα, ποῦ δὲν μπορούσαμε νὰ τα ἰδοῦμε τὴν πρώτη ἐποχὴ ποῦ τὸ διαβάσαμε. Ἔτσι μὲ λίγα βιβλία καὶ μὲ προσεκτικὴ καὶ ἐπίμονη μελέτη, προκόβει κανεὶς περισσότερο. Αὐτὸ κάνω καὶ ἐγὼ ἀπὸ χρόνια. Εἶνε βιβλία ποῦ τὰ διάβασα καὶ δέκα φορές στὴ σειρά, ξέχωρα ἀπὸ τάποσπάσματα. Καὶ ἂν δὲν ἔγιναι σοφός — γιατί εἶν' αὐτὸ πρέπει νὰ βοηθῆ λιγάκι καὶ τὸ μυαλὸ — ξέρω ὁμως καλλίτερα ἀπὸ κείνους ποῦ καταβροχθίζουν ἀχόρταγοι ἕνα πλῆθος βιβλία χωρὶς προσοχὴ, χωρὶς σύγκριση καὶ νομίζουν περὶ πῶς κάτι εἶνε μὲ τὸ νὰ ξέρουν ἀκρε-μέσες μερικὲς λεπτομέρειες ἐγκυκλοπαιδικῶν λεξικῶν, χωρὶς καμμιὰ καθαρὴ ιδέα, χωρὶς καμμιὰ γενικὴ ἀρχή, χωρὶς σύστημα.

Ὁ φίλος σου
ΚΡΥΦΟΣ

Υ. Γ. Πρέπει νὰ σου σημειώσω χωριστὰ πῶς ἀπ' τὰ βιβλία αὐτὰ τῆς μελέτης δὲν ξεχωρίζω τὰ μεγάλα μυθιστορήματα, μάλιστα τὰ παλαιότερα. Λίγα εἶνε στὸν κόσμο μὰ καλὰ.

Κ.

9.

Ἀγαπητέ μου,

Νὰ μὴ πεζῆ καὶ πρόχειρη μετάφραση ἐνὸς ποιήματος τοῦ Ἰωσὶά Καρδούτση, ποῦ σύμφωνα μὲ πολλοὺς κριτικούς, δὲν εἶνε μονάχα ὁ μεγαλύτερος ἀπ' τοὺς ποιητὰς τῆς Ἰταλίας, μὰ καὶ ἀπ' ὅλους ὅσοι ζοῦνε σήμερα στὴν Εὐρώπη, ὕστερ' ἀπ' τὸ θάνατο τοῦ Χάινε. Καὶ ἂν τυχὸν δὲν ἔχης διαβασμένο τὸν περίφημο Ἕμνο εἰς τὸ Σατανᾶ φτάνουν οἱ πορακάτω στίχοι μ' ὅλο τὸ παραμελημένο τους φόρεμα γιὰ νὰ σοῦ δώσουν μὴν ιδέα ἀπὸ δύναμη, ἀγνωστη ὅλως διόλου στὰ μέρη μας :

— «Ὁ ἥλιος εἶνε καλός· αὐτὸς βοηθαίει πρὸς χάρος τὸ ἔργο τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν ἀγαπᾷ μὲ τὴν καρδιά του· αὐτὸς κάνει νὰ γέρνουν μεστωμένα τὰ χρυσὰ στάχυα τῶν ἀπεράντων ἀγρῶν καὶ νὰ σειοῦνται μὲ ψίθυρο κρᾶζωντας τὸ δρεπάνι.

Χαμογελαεὶ ἀπὸ ψηλὰ πρὸς τὸ ἄροτρο, ποῦ λαμποκοπᾷ μὲς τὰ μαῦρα καὶ ὑγρά αὐλάκια, ἐνῶ τὸ βῆδι κατεβαίνει ἀργὰ ἀπ' τὸν ὠργωμένο λόφο.

Ἀνάμεσ' ἀπ' τὰ φύλλα τῶν κλημάτων, αὐτὸς πυρόνει τὰ σπιθόβολα σταφύλια, αὐτὸς τὰ χρυσώνει καὶ στοῦ φθινόπωρου τὰ ὑστερνὰ μεθυσμένα τραγούδια, χαμογελαεὶ ἀκόμα λυπητερά.

Ἔστερα, μεσ' ἀπ' τῆς μαῦρες σκεπὲς τῶν χωρῶν γλιστράει μὲς τοῦ ἀχτίδα καὶ τὴ στέλνει πρὸς τὸ φτωχὸ παιδί, ποῦ λησμονᾷ τὰ νειάτα του στὴν ἐργασία.

Αὐτὸς τοῦ ἐμπνέει τότες τραγούδια ἀνοιξίς καὶ ἀγάπης· τὸ στῆθος τοῦ παιδιοῦ ἀναγαλλιᾷ καὶ τὸ τραγουδῆ του καὶ τὸ ἔργο του, σὰν τὸ κορυδαλό, πηγαίνουν ψηλὰ πρὸς τὸ φῶς.

Ἐσὺ ὁμως, Σελήνη, εὐφραίνεσαι ὅταν ἐμμορφάινεις μὲ τὴν ἀχτίδα τὰ λειψάνα καὶ τὰ ἐρείπια. Στὸ φανταστικὸ

σου ταξεῖδι δὲν ξέρεις ἐσὺ νὰ ὠριμάζης οὔτε λουλούδια, οὔτε καρπούς.

Ἐκεῖ ποῦ ἡ πείνα κοιμάται στὸ σκοτάδι, μπαίνεις ἀπ' τῆς χαραματιῆς τῶν παραθυροφύλλων καὶ τὴν ξυπνᾷς γιὰ νὰ αἰστανθῆ τὸ κρῦο καὶ νὰ σκεφθῆ τὸ αὔριο.

Ἔστερ' ἀπάνω στῆς μυτερὲς γοθτικὲς κορυφές, ἀσπροστόλιστη καὶ λιγωμένη, ζαχαρόνεις μὲ τοὺς ποιητὰς ποῦ χάνουν τὸν καιρὸ τους καὶ γίνεσαι αἰτία σὲ ὀκνηρὲς καὶ μάταιες ἀγάπες.

Ἀπ' ἐκεῖ κατεβαίνεις στὸ Νεκροταφεῖο· ἐδῶ ἀναπαύεις ἐπιδεικτικὰ τὸ κουρασμένο σου φῶς καὶ κάνεις ἔφοδο μὲ λευκὲς καὶ ψυχρὲς ἀστραπὲς πάνω σὲ κόκκαλα καὶ κάρες.

Μισῶ τὸ κουτό, τὸ ὀλοστρόγγυλο πρόσωπό σου καὶ τὸ ἀλευροσκοπισμένο σου φουστάνι, φιλήδονη ἐσὺ μὰ στεῖρα καλογρηοῦλα, οὐράνια σιγανοπαπαδῖα. —

Τὸ ποίημα αὐτὸ ἐπιγράφεται : Κλασικισμὸς καὶ Ρομαντισμὸς. Τώρα ποῦ ἔμαθες τὸν τίτλο, σὲ βλέπω σὰ νὰ θέλης νὰ τὸ ξαναδιαβάσης... Βλέπεις ἐκεῖνο ποῦ σοῦλεγα τὴν ἄλλη φορὰ; Ἔστερ' ἀπ' τὸ πρῶτο διάβασμα ἔμαθες κάτι τι σχετικὸ καὶ βρίσκεσαι στὴν ἀνάγκη νὰ τὸ ξαναπεράσης, ἔχοντας ὑπ' ὄψιν σου τὴ νέα αὐτὴ γνῶση, τὸν τίτλο, γιὰ τὴ σύγκρισι. Ἔτσι μονάχα θὰ μπορέσης νὰ καταλάβῃς τὴν καθαυτὴν ιδέα, ὅλο τὸ βάθος τοῦ ποιήματος, νὰ ἐκτιμήσης αὐτὴ τὴ θερμὴ ἀγάπη πρὸς τὸν ἥλιο, τὸ χρυσὸ ἔμβλημα τῶν κλασικῶν, καὶ νὰ συχωρέσης τὸ ἄσπονδο μῖσος πρὸς τὴ Σελήνη, τὴ χλωμὴ λατρεία τῶν ρομαντικῶν.

Ἄς μὴ σὲ παρασύρῃ ὁμως πολὺ ἡ λογικὴ αὐτὴ τοῦ ποιήματος. Εἶσαι ἐλεύθερος νὰ διατηρήσης τὴ συμπάθειά πρὸς τοὺς ρομαντικούς καὶ πρὸς αὐτὸ τὸν Παράσχο, ποῦ μὰς τὸν θυμίζουν πολὺ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς παραπάνω στίχους... Ὁ κλασικὸς Καρδούτσης δὲν ἀποδείχνει τίποτα· σὰν καλλιτέχνης δὲν κάνει ἄλλο παρὰ ὅ,τι τοῦ παραγγέλλει ἡ Τέχνη του : λέει τὴν ιδέα του μὲ εἰκόνες, μὲ ἄλλους λόγους εἰκονογραφίζει τὴν ιδέα του. Ξέρεις ὁμως πολὺ καλὰ ἀπὸ τὴ λογικὴ, — πράγμα ποῦ μονάχα οἱ θεολόγοι δὲν μπόρεσαν ἀκόμη νὰ παραδεχθοῦν — πῶς ἡ εἰκόνα δὲν εἶνε καὶ ἀπόδειξη.

Ὁ φίλος σου
ΚΡΥΦΟΣ

10.

Ἀγαπητέ μου,

Γνωρίζω ἕναν τυφλὸ ζητιάνο. Τὸν λένε Νικήτα· εἶνε τοῦ διαβόλου κάλτσα καὶ τὴν πεντάρια ποῦ θὰ του ρίξης ἐννοεῖ νὰ σοῦ τὴν πληρώση μὲ καμμιὰ διήγησι, μὲ κανένα τραγουδάκι, ἢ στὸ ὕστερο κανένα ξυπνόλογο. Μερικοὶ φίλοι μαζεύομαστε τῆς Κυριακῆς τὸ μεσημέρι εἰς ἕνα σπιτί ποῦ ἔρχεται ὁ Νικήτας καὶ μὰς βρίσκει συχνά. Τὸν στρώνουμε καὶ μας λέει ἕνα σωρὸ πράγματα. Τυφλὸς καθὼς εἶνε, ὁ οἶστρός του ξανάθει μὲ τὸν ἦχο ποῦ κάνουν ἡ πεντάρες καθὼς πέφτουν στὸ μπακιρένιο του δίσκο. Καὶ λέει καὶ λέει· καὶ γελοῦμε καὶ γελά. Τοῦ ἀρέσουν πολὺ τὰ πλάγια πειράγματα, ἡ ἀλληγορία, ἡ πραχτικὴ φιλοσοφία καὶ μ' αὐτὰ στολίζει πάντα τὰ λεγόμενά του. Πάρε παραδειγμα ἀπ' τὴ διήγησι, ποῦ μου αὐτοσχεδίασε χθὲς τὸ μεσημέρι :

« Ἀπάνω γιὰ τὸ ροιζικὸ τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦστε, ἀρχοντὲς μου, ὅτι ἀκουσ' ἀπ' τὸν παπούλη μου. Μὴ φορὰ καὶ ἕνα καιρὸ, λέει, ἦταν δύο ἀδελφία, ἕνας πλούσιος καὶ ἕνας φτωχός. Ὁ πλούσιος βοηθοῦσε τὸ φτωχὸ καὶ του ἔδινε χρήματα καὶ κάθε λογῆς προστασία. Μὰ ὁ φτωχὸς ἦταν κακότυχος καὶ τὰ ἔχανε ὅλα, ὥστε ποῦ πάντα γύριζε στὴν πρώτη του φτώχεια. Μὴ μέρα στὸ παλάτι τοῦ πλούσιου ἦταν μαζωμένοι ἀφεντᾶδες πολλοὶ καὶ ἐκεῖ ποῦ κουβεντιάζανε, σὰν καληώρα, ἦλθε ὁ λόγος καὶ γιὰ τὸ

φτωχό. Ὁ ἀδελφός του τότες τοὺς εἶπε πῶς ὅσο κι' ἂν τον βοηθῆ καὶ ὅσα κι' ἂν του δίνῃ μάτια πανε, γιατί αὐτός εἶνε κακότυχος ἀπ' τὴν κοιλιὰ τῆς μάνας του καὶ χάνει ὅσα κι' ἂν ἔχῃ.

Οἱ ἀφεντάδες δὲν ἐσυμφωνήσανε μαζί του καὶ του ἔλεγαν πῶς ὁ ἀδελφός του εἶνε δυστυχισμένος γιατί εἶνε ὀκνηρός, πῶς δὲν πιστεύουν στὴν τύχη καὶ πῶς δὲν ὑπάρχει στὸν κόσμο κανένας κακότυχος ἀπ' τὴν κοιλιὰ τῆς μάνας του. Ἡ φιλονεικία ξίαψε ἤλθαν σὲ στοιχήματα. Ὁ πλούσιος τοὺς ἐπρότεινε νὰ τους ἀποδείξῃ χεροπιστὰ πῶς ὁ ἀδελφός του ἦταν κακότυχος, — Νάτε, τοὺς εἶπε αὐτὴ τὴν ὥρα ὁ ἀδελφός μου μαζώνει χόρτα στὸ τάδε μέρος. Πάρτε αὐτὰ τὰ δύο σακκιὰ γεμάτα λίρες καὶ πηγαίνετε νὰ τα βάλετε στὴν καμάρρα ποῦ θὰ περάσῃ γυρίζοντας· ἂν τη ἰδῆ καὶ τῆς πάρῃ, τότες θὰ παραδεχθῶ κ' ἐγὼ πῶς εἶνε ὅπως λέτε σεῖς. Ἄν ὅμως δὲν τῆς ἰδῆ.

— Μὰ πῶς μπορεῖ νὰ μὴν τῆς ἰδῆ, ποῦ ἐμεῖς θὰ τῆς βάλουμε μπροστὰ στὰ μάτια του;

— Αἶ, ἐδῶ θὰ ἰδῆτε τί πᾶ' νὰ πῆ κακότυχος!

Οἱ ἀφεντάδες ἐπαραδέχτηκαν τὴ συμφωνία καὶ ξεκινήσανε. Φτάσανε στὴν καμάρρα ἐβάλαν στὸ φανερώτερο μέρος τὰ σακούλια μὲ τῆς λίρες καὶ κρυφθήκανε ἐκεῖ νὰ ἰδοῦνε τί ἤθελε συνέβῃ. Ὁ φτωχὸς ἀδελφός, ὕστερ' ἀπὸ λίγην ὥρα, φάνηκε φορτωμένος μὲ τὰ χόρτα του. Ὅταν ἔφθασε κοντὰ στὴν καμάρρα, τί του ἤλθε νὰ πῆ μὲ τὸ νοῦ του: Κάθε μέρα περῶ ἀπὸ κάτου μὲ τὰ μάτι' ἀνοικτὰ· μὴ φορὰ θὰ περάσω καὶ μὲ τὰ μάτια κλειστὰ νὰ ἰδῶ τί θὰ πάθω! — Καὶ ἔκλεισε ὅπως εἶπε τὰ μάτια του καὶ πέρασε κάτω ἀπ' τὴν καμάρρα χωρὶς νὰ ἰδῆ τὰ σακούλια μὲ τῆς λίρες. Ἔτσι παθαίνει, ἀρχοντές μου, ἐκεῖνος ποῦ εἶνε κακότυχος ἀπ' τὴν κοιλιὰ τῆς μάνας του.

Δέν σου ἔγραψα αὐτὸ τὸ μῦθο γιατί πιστεύω τάχα στὸ πεπρωμένο. Ὅχι. Στὸν ἔγραψα μονάχα γιὰ νὰ σε κάμω νὰ θαυμάσῃς τὴν ἀπροσποίητη τέχνη του καὶ τὴν ἀσύγκριτη δύναμη ποῦ δείχνει ὁ λάος, σὰν θέλῃ νὰ φανερώσῃ τὴν ἰδέα του μὲ ἀλληγορία.

ὁ φίλος σου
ΚΡΥΦΟΣ.

Υ. Γ. Εἶνε πολὺ περίεργη ἡ γλῶσσα ποῦ μιλά ὁ Νικήτας καὶ δὲν ἐδοκίμασα καθόλου παραπάνω νὰ τὴν μιμηθῶ. Εἶνε τὸ χυδαῖο ἰδίωμα τοῦ τόπου του — ὁ Νικήτας εἶνε ζακυνθινός — στολισμένο ἐδῶ κ' ἐκεῖ μὲ ρομέικες φράσεις καὶ λέξεις γνήσιες, ποῦ θὰ τῆς ἐζήλευε ὁ καλλίτερός μας ποιητής, μὰ καὶ με συχνὲς ἑλληνικοῦρες ἀνακατωμένο, γιατί ὁ λογιωτατισμὸς εἶνε ἡ πειὸ κολλητικὴ ἀρρώστεια. Μὴ ἀπ' τῆς ἑλληνικοῦρες ποῦ μεταχειρίζεται μὲ ἰδιαίτερη εὐχρηστοση εἶνε τὸ φερ' εἰπεῖν. Δέν ξέρει βέβαια πῶς καὶ τί θὰ πῆ κατὰ λέξη, μὰ τὴν βάζει σχεδὸν πάντα ἐκεῖ ποῦ πρέπει. Φερ' εἰπεῖν ἐτοῦτο, φερ' εἰπεῖν ἐκεῖνο. Χθὲς δὲν ξέρω πῶς τοῦ πκραξοφάνηκε καὶ τοῦ ἰδίου καὶ ἀρχισε νὰ τὴν μασουλίζῃ σκεπτικός, σὰν ἓνα πικρόγλυκο ἢ ξυνόστυφο πρᾶμμα, ποῦ ἔμπασαν στὸ στόμα τοῦ τυφλοῦ, χωρὶς νὰ του ποῦν τί εἶνε.

«Φεριπίν, ἔλεγε, φεριπίν. . . ἧ ὤμορφος λόγος. . . Φεριπίν. . . καὶ πρέπει νὰ ἦνε ἀραβικός.»

Ἐγέλασαν ὅλοι. Ἐγέλασα κ' ἐγὼ καὶ εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου: Καληώρα νᾶχῃ ὁ Ἀργύρης Ἐφταλιώτης!

Κ.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Οἱ καρποὶ διαίρονται εἰς: 1 ἀμυλώδεις, οἷον τὰ κάστανα καὶ τινες σπόροι· 2 ἐλαιώδεις, οἷον τὰ κάρνα, τὰ λεπτοκάρνα, τὰ ἀμύγδαλα· 3 ὕδατοδεις, οἷον τὰ πορτο-

κάλια, τὰ σῦκα κ.λ. 4 σακχαρώδεις, ὀξύρους, οἷον τὰ λεμόνια κ.λ. 5 στυπτικούς, οἷον τὰ κυδῶνια, τὰ μέσπιλα κ.λ.

Οἱ καρποὶ ὄριμοι εὐκόλως πέπτονται ὑπὸ τοῦ στομάχου· δὲν πρέπει ὅμως νὰ καταχρᾶται τις αὐτῶν, καθύσθου ἢ κατάχρησις προκαλεῖ διαρροίας καὶ δυσεντερίας.

Κατὰ τὰς ὑγρὰς ὥρας τοῦ ἔτους οἱ καρποὶ καθίστανται δυσπεπτότεροι· πάντοτε ὅμως εἶναι ἐπιβλαβεῖς, ὅταν δὲν εἶναι ἐπαρκῶς ὄριμοι.

Αἱ πλείσται τῶν τροφῶν ἀνάγκη νὰ παρασκευασθῶσι καταλλήλως ἵνα κατασταθῶσι μᾶλλον εὐπεπτοὶ ὑπὸ τῶν πεπτικῶν χυμῶν. Διὰ τοῦτο λίαν εὐφρῶς ἔλεγεν ὁ Larrey ὅτι τὸ φαινόμενον τῆς πέψεως δὲν ἀρχεται ἀπὸ τοῦ στόματος, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ μαγειρείου.

Ἡ κυριώτερα τῶν τροφῶν ἀνασκευῶν, ἃς ὑφίστανται αἱ τροφαὶ εἶναι ἡ διὰ τῆς ἐπιδράσεως τῆς θερμοτήτος, ἣτις μετὰ τοῦ ὕδατος μαλακώνει τὰς οὐσίας, καθιστᾷ εὐκόλου τὴν μάσησιν αὐτοῦ ὡς καὶ τὴν πέψιν ταχύτεραν.

Κατ' ἀρχὴν, ὅσον εὐκολοτέρα ἡ διάλυσις τροφῆς τινος ἐν τοῖς ὑγροῖς τοῦ στομάχου, τόσῳ εὐχεροτέρα ἡ πέψις.

Προσεχῶς θέλομεν ἐξετάσει ποῖα ἢ ἐπίδρασις τῆς ἐψήσεως ἐπὶ ἐκάστης τροφῆς ἰδία.

Δ'

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ

κ. κ. Ἀλέξ. Ε. Ἰγγλέση, Μιχ. Χρυσανθόπουλον, καὶ Ἀλέξ. Ι. Μεταξάν. Συνδρομαὶ ὁμῶν ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. — κ. Δ. Κολποδίνου. Ἐλήφθησαν δρ. 4, ἀντίτιμον 80 φύλλων «Ἀπομνημονευμάτων» — κυρίαν Π. Ι. Κουρεντή. Ἀπεστάλησαν — κ. Δ. Γ. Δημακόπουλον. Ἐλήφθησαν δρ. 6, ἀντίτιμον ἔτι 120 φύλλων «Ἀπομνημονευμάτων». — κ. Νίκου Ἀβέρωφ. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστάλη. — κ. Κων. Κωνσταντινίδου. Ἐλήφθησαν φρ. γ. 30, ἀντίτιμον συνδρομῶν σας. Εὐχαριστοῦμεν. — κ. Π. Καμινάρην. Ὁὰ μᾶς πέμψητε δρ. 150. — κ. Ἀθ. Ι. Λαουταρίδην. Ἐλήφθησαν φρ. 50. Ἐγράψαμεν. — κ. Στ. Βασιλειάδην. Ἐλήφθησαν φρ. γ. 100. Ἐγράψαμεν. — κ. Κ. Πάστραν Ἐγράψαμεν Ἐξηγητήθησαν. — κ. Α. Κ. Μακρόπουλον Ποιήματα Βαλαωρίτου ἀπεστάλησαν.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

Εἰς τὸ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕῖΟΝ ΤΩΝ Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων,

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΟΥ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Τιμὴ τῶν δύο τόμων:

Ἐν Ἀθήναις δρ. 7, ταῖς ἐπαρχίαις 8, τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 8.

ἈΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ

ΙΑΤΡΟΥ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Τιμῶνται:

Ἐν Ἀθήναις δρ. 6, ταῖς ἐπαρχίαις δρ. 7, τῷ ἐξωτερικῷ φρ. φρ. 7.

ΤΟΜΟΙ ΚΑΙ ΦΥΛΛΑ Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων· προηγουμένων ἔτων ἐξήκονταί, καὶ πωλοῦνται ἐν τῷ Βιβλιοπωλεῖῳ ἡμῶν, ὁδὸς Προαστείου, ἀριθ. 10.

Hebe's

Hair Restorer Τὸ κάλλιστον ἐπανορθωτικὸν τῶν τριχῶν. Δέν εἶναι βαφῆ, ἀλλ' ἐπαναδίδει εἰς τὰς τρίχας τὴν προτέραν αὐτῶν χροῖαν διὰ τῆς ἐνδυναμώσεως αὐτῶν. Οὐδεμίαν ἐπιβλαβῆ οὐσίαν περιέχει· εἶναι ἀχρουν καὶ διαυγὲς ὡς τὸ ὕδωρ.

Γενικὴ ἀποθήκη ἐν Λονδίῳ.

Εὐρίσκειται ἐν Ἀθήναις μόνον εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Κορίννης» ὁδὸς Προαστείου ἀριθ. 10 καὶ τιμᾶται ἐκάστη φιάλη **Δραχμᾶς ἑπτά**. (Διὰ τὰς ἐπαρχίας: δραχ. 8).